

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi
Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education

Erken Görünüm | Advance Online Publication

ARAŞTIRMA | RESEARCH

Gönderim Tarihi | Received Date: 27.09.23

Kabul Tarihi | Accepted Date: 29.07.24

Erken Görünüm | Online First: 06.08.24

Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Resim Alanı Öğrencilerinin Ortak Geçmişleri

[Türkçe okumak için tıklayınız](#)

Common Backgrounds of Students in the Field of Visual Arts at Science and Art Centers (SAC)

[Click here to read in English](#)

Asuman Daşdemir

Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Resim Alanı Öğrencilerinin Ortak Geçmişleri*

Asuman Daşdemir¹

Öz

Giriş: Sanatta özel yetenekli bireyler, iyi gözlem yapmaları, hayal güçleri, el becerileri gibi özellikleriyle bilinmektedir ve alanyazında sıklıkla bu bireylerin çizim özelliklerini, görsel sanatlarda davranış biçimlerini, normal çocuklardan farklılıklarını ortaya koyan araştırmalara rastlanmaktadır. Ancak bu bireylerin sanatsal gelişimlerini etkileyen unsurlara ve bu unsurların geri planında neler olduğuna dair araştırmalar sınırlı kalmaktadır. Bu bakımdan araştırma ile sanat alanında özel yetenekli bireylerin, yaşamlarının en yakınında bulunan aile ve sosyal çevrelerine ilişkin ortak geçmişlerinin nasıl olduğu irdelenmek istenmiştir.

Yöntem: Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırma, iç içe geçmiş tek durum çalışması ile desenlenmiştir. Araştırmaya; özel yetenekli bireylerin destek eğitimi aldığı İzmit Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) resim yetenek alanında eğitim görmeye hak kazanmış, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında araştırmacı ve zümresinin görsel sanatlar dersine katılan 8’i kız 2’si erkek 10 öğrenci ve onların ebeveynleri katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularından elde edilen veriler, araştırma sorularıyla örtüşecek şekilde betimsel olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada “Roller”, “Onaylanma”, “İlkler” ve “Farklılıklar” olarak dört ana temaya ulaşılmıştır. Özel yetenekli bireyler için yetenek ve yeteneğin başarıya dönüşmesinde en kritik bileşenin aile olduğu görülmektedir. Ailelerin demografik yapısı ile sanata ilişkin tutumları, özel yetenekli çocuklarının sanatsal gelişimlerinde önemli bir etken olduğu değerlendirilmektedir.

Tartışma: Özel yetenekli çocukların sahip olduğu yeteneklerin keşfedilmesi, doğru bir şekilde desteklenmesi ve doğru yerlerde kullanılması ile ülke menfaatleri düşünülmüş olacaktır. Bu bağlamda ebeveynlerin özel yetenekli çocuklarını yakından takip etmeleri, onların ilgilerini keşfetmeleri ve bu yönde desteklemeleri özel yeteneklerin gelişmesinde önemli bir etken olacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilim ve sanat merkezleri, özel/üstün yetenek, resimde özel yetenek, sanatsal gelişim, durum çalışması.

Atıf için: Daşdemir, A. (2024). Bilim ve sanat merkezi (BİLSEM) resim alanı öğrencilerinin ortak geçmişleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, Erken Görünüm*. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.1367206>

*Bu araştırma 07.10.2023 tarihinde Çanakkale’de yapılan InSEA Dünya Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, E-posta: asumandasdemir@kku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3578-8232>

Giriş

Ailenin tutumları, inançları, fırsatları, alışkanlıkları ve kişilik özellikleri yetiştirdiği çocuk üzerinde etkili olabilmektedir. Aile, bir çocuğun kim olacağını ve neler başaracağını belirlemede kritik bir role sahiptir. Yetenekli bir çocuk için ailenin etkisi, yeteneğin geliştirilip geliştirilmeyeceği konusunda belirleyici faktör olabilmektedir. Çocuklarının yetenek gelişimini destekleyen aileler, onların geleceğine yön vermede önemli ölçüde etkili olabilmektedir.

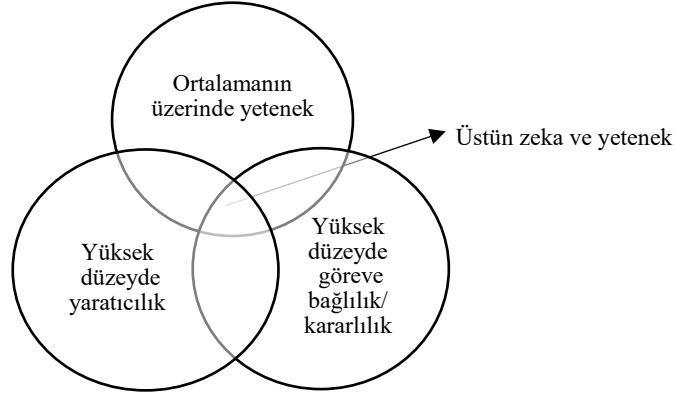
Çocukların sahip olduğu özel yeteneklerin desteklenmesi, içinde buldukları ülkelerin gelişimini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Günümüzde gelişmiş ülkeler özel yetenekli bireylerinin sahip olduğu yeteneklerini desteklemekte ve eğitim programlarını bu doğrultuda yapılandırmaktadır. Eğitimin ilk olarak ailede başladığı düşüncesi ile bu araştırmanın, bireylerin özel yeteneklerinin fark edilmesinde ve doğru bir şekilde yönlendirilmesinde ebeveynlere, eğitimcilere ve karar alıcılara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu bakımda araştırma ile resim alanında özel yetenekli çocukların ebeveyn ve sosyal çevrelerine ilişkin ortak geçmiş durumlarının ne olduğu irdelenmek istenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) özel yetenekli bireyi “yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey” olarak tanımlamaktadır (MEB, 2020). Üstün yetenekli olmak sadece üstün zekâyâ sahip olmakla ilgili olmadığı için günümüzde “üstün zekâ” yerine “üstün yetenekli” ifadesinin kullanımı tercih edilmektedir (Özbay, 2013). Ayrıca üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarının etiketleyici bir özelliği olması nedeniyle pedagojik olarak uygun görülmemektedir. Bu sebeple günümüzde “özel yetenek” kavramının kullanımı tercih edilmektedir.

Üstün yetenek ve zekâ ile ilgili yaptığı araştırmalarla bilinen eğitim psikoloğu Joseph Renzulli; üstün zekâ ve yetenek davranışını, ortalamanın üzerinde yetenek, yüksek düzeyde göreve bağlılık/kararlılık ve yüksek düzeyde yaratıcılığa sahip olmak üzere üç temel insan davranışını ortaya koyması olarak açıklamaktadır. Renzulli'nin bu kuramı alanyazında “üç halka kuramı” olarak yer etmiştir (bk. Şekil 1). Üstün yetenekli davranışlar geliştirebilen bireyler, bu üç özelliğe sahip olan, bunları geliştirebilen ve bunları insan performansının potansiyeli olarak değerli herhangi bir alanına uygulayabilen kişilerdir (Renzulli, 1978).

Şekil 1

Renzulli'nin Üstün Zekâ ve Yetenek Davranışını Ortaya Koyan Üç Halka Kuramı

Mönks (1992) ise, üç halka kuramına yeni üç etken daha dâhil edip üstün yeteneklilik tanımlamasını farklılaştırarak çok faktörlü üstün yeteneklilik modelini oluşturmuştur. Mönks çok faktörlü modelinde, üstün yetenekliliği etkilediğini düşündüğü aile, okul ve yaşlılarıyla (akran) etkileşim olarak adlandırdığı üç yeni etkeni ele almıştır (bk. Şekil 2). Mönks üstün yeteneklilik üzerinde çevrenin bireyi motive edici etkiye sahip olacağını ve bunun davranış değişikliklerine neden olabileceğini ifade etmektedir. Mönks, altı faktörün yer aldığı bu modelde, üstün yeteneklilik performansının ortaya çıkmasında bu faktörlerin birbiriyle oluşturduğu pozitif etkileşimin olduğunu belirtmiştir (Mönks & Katzko, 2005).

Clark (2002), “üstün zekâ” ifadesini, çeşitli beyin fonksiyonlarının üstün gelişiminin biyolojik temel kavramları olarak tanımlamıştır. Clark'a göre bu işlevler biliş, yaratıcılık, akademik, liderlik veya sanat alanlarında kendini gösterebilir. “Zekânın büyümesi, biyolojik kalıtım ve çevre arasındaki etkileşime bağlıdır” şeklindeki ifadesiyle Clark (2002), üstün yetenekliliğin kısmen bilgi işlemenin kalıtsal özelliklerinden ve çocuğun bu

özellikleri geliştirmek için karşılaştığı çevresel deneyimlerden kaynaklandığını belirterek, kalıtım ve yetiştirme tartışmasının bir etkileşimini ortaya koymuştur.

Şekil 2

Mönks'un Çok Faktörlü Üstün Yeteneklilik Modeli (1986)

Özel yetenekli bireylerin özellikleri üzerine yapılan birçok çalışma, bu tür bireylerin çeşitli davranış ve özelliklerini ortaya koymaktadır. Milbrath'ın sanatsal olarak yetenekli çocuklarla ilgili vaka incelemelerine dayalı kapsamlı çalışmaları bulunmaktadır. Milbrath, bu tür çocuklarla ilgili ilk sistematik, büyük ölçekli ve kuramsal temelli çalışmayı gerçekleştirerek, sanatsal yeteneğe ilişkin anlayışa derin bir katkı yapmıştır. On yıldan uzun bir süre sanatta yetenekli 4-14 yaşları arasındaki sekiz çocuğu takip etmiş ve bu çocukları, normal çocuklardan oluşan kontrol grubuyla karşılaştırmıştır. Milbrath'a göre, sanatsal olarak yetenekli çocuklar, görsel bilgileri daha doğru kodlamaktadırlar ve dünyayı kavramlardan çok şekiller ve görsel yüzey özellikleri açısından ele almaktadırlar. İkincisi, üstün görsel hafızaya sahiptirler. Üçüncüsü, çizme eyleminin sürecine daha çok odaklanmaktadırlar. Milbrath'a göre bu çocuklar görme, hatırlama ve yapma konusunda daha iyidirler. Kısacası, normal çocuklar nesnelere bildikleri gibi çizerken, özel yetenekli çocuklar bildiklerini değil gördüklerini tasvir edebilmektedirler (Winner & Martino, 2002).

Görsel sanatlarda özel yeteneklere sahip öğrencilerin gözlemlenebilir yatkınlık davranışları şunları içermektedir: (a) üstün el becerisi ve iyi kas kontrolü; (b) fikirlerin bağımsızlığı ve olayları birden çok açıdan değerlendirme yeteneği; (c) kurallara, düzenlemelere ve rutin çalışmalara bağlılık; (d) üstün enerji seviyesi ve hızlı düşünme; (e) yalnız çalışma arzusu; (f) yüksek liderlik potansiyeli; (g) bilginin adaptasyonunda iyi konsantrasyon ve esneklik; (h) fen bilimleri, sosyal bilgiler ve dil sanatlarında matematikten daha iyi başarı göstermek (Boland, 1986). Sanatta özel yetenekli bir çocuk; hızlı gözlem becerileri, canlı hafıza, iyi hayal gücü, yeni deneyimlere açıklık, deneyim derinliği, sanatı ciddiye alma ve sanat eserinden memnuniyet elde etme gibi özelliklere sahiptir (Alexander, 1981). Gür (2017); güzel sanatların görsel sanatlar alanında özel yeteneğe sahip çocukların gösterdiği özellikler şu şekilde belirtmektedir;

1. Çizme, boyama gibi sanat etkinliklerinde uzun dikkat süresine sahip olma ve fazladan zaman ayırma,
2. Sanatsal ifade biçiminde olağanın üzerinde hayal gücü sergileme,
3. Yaşıtlarına göre ayrıntılı ve zengin üç boyutlu tasvirler yapma,
4. Görsel sanatlar konusunda bilgi edinmeye istekli olma,
5. Çevresini çok iyi gözleme yeteneğine sahip olma,
6. Farklı araçlar, materyaller ve teknikleri denemeye istekli olma,
7. Sanatsal problemlere alışılmadık dışında farklı çözüm yolları bulma.

Alanyazında bazı yazarlar, sanatta yaratıcı bireylerin ilk yıllarında ebeveyn kaybı ve travma yaşadığını vurgularken, bazı yazarlar da son derece sıcak ve destekleyici aile ortamları olduğunu belirtmektedir. Yaratıcı bireylerin, ya zorlukların üstesinden gelmeyi başardıkları çocuklukları ya da teşvik ve destek sağlayan çok iyi erken çocukluk çevreleri olması muhtemeldir (Csikszentmihalyi & Csikszentmihalyi, 1993). Bu bilgidir hareketle araştırma bağlamında özel yetenekli bireylerin aile ve sosyal çevreleri ele alınacağı için resim sanatında ünlü sanatçılar olan Pablo Picasso ve Andy Warhol'un çocukluk yaşamlarından kesitlere yer verilmiştir.

Pablo Picasso öğretmen bir baba ve ev hanımı olan bir annenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Babası Güzel Sanatlar Okulu'nun resim öğretmenliğini ve şehrin belediye müzesinin küratörlüğünü yapmıştır. Babasının resim zevkini çok küçük yaşlardan itibaren aktardığı oğlu Picasso üzerinde büyük etkisi olmuştur. Picasso onu çalışırken izler ve düzenli olarak birlikte müzeye giderlermiş. Picasso'nun annesi çocuklarına çok yakın ve ilgili olarak bilinmektedir. Picasso'nun okulu pek sevmediği, sıkıldığı ve derslerine yoğunlaşmakta zorlandığı hatta sınıftaki zamanını kâğıttan şekiller çizerek ve keserek geçirdiği belirtilmektedir. Sık sık boğa güreşi gösterisi izlemeye giden Picasso, 8 yaşında "Küçük Sarı Picador" adlı ilk yağlı boya tablosuyla kendi kompozisyonunu oluşturmuştur (Paris, 2023).

Andy Warhol Pensilvanya'da daha çok göçmenlerin yaşadığı, işçi sınıfı mahallesindeki iki odalı bir apartman dairesinde dünyaya gelmiştir. Çocukken Warhol, istemsiz hareketlerle karakterize edilen nörolojik bir hastalığa sahipti ve bu rahatsızlık onu ara sıra okuldan alıkoymuştur. Evde kaldığı sürede Warhol, çizgi roman ve Hollywood dergileri okumuş, kâğıt kesikleriyle oynamıştır. Warhol'un ailesi ona ilk kamerasını o sekiz yaşındayken almıştır. Warhol hayatı boyunca fiziksel kusurlarına odaklanan bir sanatçı olmuştur. Çocukken, hastalığı onun ara sıra yatalak kalmasına neden olmuş, Warhol ayrıca cilt renginin solmasına neden olan pigment sorunları da yaşamıştır. Warhol, görünümünden rahatsız olduğu için kıyafetleri, perukları, kozmetik ürünleri ve plastik cerrahi yoluyla değişiklik arayışında olmuştur. "*Andy Warhol hakkında her şeyi bilmek istiyorsanız, resimlerime, filmlerime ve bana bir bakın, işte oradayım. Arkasında hiçbir şey yok.*" Andy Warhol, 1966 (Warhol, 2023).

Ailelerinin Picasso ve Warhol'un çocukluk dönemlerinde yeteneklerini önemseyerek destek olmaları onların yetişkinlik dönemlerindeki eserlerine yansıdığı görülebilmektedir. (bk. Şekil 3). Andy Warhol'un eserlerinde onu çocukluğunda besleyen unsurların çizgi roman ve Hollywood dergileri olduğu açıkça görülmektedir (bk. Şekil 4). Bu bağlamda Epictetus'un "Bir insanın anavatanı çocukluğudur." sözünden yapılabilecek çıkarım ile özellikle sanatçıların çocukluk dönemlerinde ne yaşadıkları, hangi sosyal çevre uyaranları ile karşılaştıkları büyük önem arz etmektedir.

Şekil 3

Picasso "Guernica" 1937

Şekil 4

Warhol "Marilyn" 1967

Alanyazında sanatsal alanda özel yetenekli bireylerin özelliklerini ortaya koyan birçok araştırma bulunmaktadır (Freeman, 2000; Gür, 2017; Metin & Aral, 2020; Tuna, 2013; Winner, 1997). Ancak bu bireylerin aile ve sosyal çevrelerine dair sanat alanındaki ortak geçmişlerini irdeleyen araştırmalar sınırlıdır. Bu bağlamda ülkemizde resim alanında özel yetenekli bireylerin destek eğitimi aldığı Bilim ve sanat merkezlerindeki (BİLSEM) öğrencilerin bu araştırma için uygun olacağı düşünülmüştür. BİLSEM, MEB'e bağlı ilk, orta ve lise düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin bireysel yetenekleri doğrultusunda destek eğitimi aldıkları resmi bir kurumdur. BİLSEM'ler genel yetenek, resim ve müzik olmak üzere üç alanda öğrenci tanınması yapmaktadır. Resim ve Müzik alanları genel yetenek alanından farklı olarak özel yetenek sınavları ile öğrenci alımı yapmaktadır. BİLSEM'de eğitim hakkı elde eden öğrenciler örgün eğitim sürecinden farklı bir zaman diliminde lise son sınıfa kadar BİLSEM'den yararlanma hakkına sahiptir. BİLSEM'lerde verilen eğitim ile bireylerin bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş, üretken bireyler olarak yetişmeleri, yaratıcılıklarını ve yetenekleri erken yaşta fark ederek en üst düzeyde kullanmaları amaçlanmaktadır (MEB, 2020)

Bu araştırma için BİLSEM'de resim yetenek alanında destek eğitimi alan özel yetenekli bireylerin ve ebeveynlerinin görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda araştırma, resimde özel yetenekli çocukların aile ve sosyal çevrelerine ilişkin sanat alanındaki ortak geçmişlerini ortaya koyması alanyazına katkı sağlaması açısından önemli görülmektedir. Araştırma ile BİLSEM resim yetenek alanındaki özel yetenekli öğrencilerin aile ve sosyal çevrelerine ilişkin sanat alanındaki ortak geçmiş durumlarının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki soruların cevabı aranmaktadır.

1. Resimde özel yetenekli öğrencilerin aile hayatı ve ebeveynlerinin sanatsal gelişimlerdeki rolleri nasıldır?
2. Resimde özel yetenekli öğrencilerin kendi değerlendirmelerine göre sanatsal yetenekleri nasıldır?
3. Çizime olan ilgilerinin geçmişi nedir?
  - a. Resimde özel yetenekli öğrencilerin kendi yetenek gelişimlerine yönelik algıları nasıldır?
  - b. Ebeveynlerin çocuklarında gördüğü yetenek gelişimlerine yönelik algı nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma, BİLSEM resim yetenek alanında eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin aile ve sosyal çevrelerine ilişkin ortak geçmişleri belirlenerek mevcut durumlarını ortaya koymayı amaçlayan bir durum çalışmasıdır. Son yıllarda, eğitim uygulamalarının belirli yönlerini veya dinamiklerini daha iyi anlamak için durum çalışması kullanmanın avantajı kabul edilmiştir (Merriam, 1985). Durum çalışmasını diğer araştırma türlerinden ayıran “nasıl” ve “niçin” sorularını temel olarak araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinlemesine incelemesine imkân veren bir araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırma; sanatta özel yetenekli bireylerin sanatsal gelişimlerini etkileyen durum, aile ve sosyal çevreyi irdelemeye yönelik bir çalışma olduğu için birden fazla analiz birimi söz konusu olmaktadır. Alt birimleri özel yetenekli öğrenciler ile ebeveynleri olan araştırmanın analiz ünitesi birlikte değerlendirilmiştir. Araştırma, aynı bağlam içindeki durumun farklı olarak ayrıntılarıyla incelenmesini ve çok katmanlı olarak tartışılmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda araştırmada “iç içe geçmiş tek durum” deseninden yararlanılmıştır. İç içe geçmiş tek durum deseni; tek bir durum içinde çoğu kez birden çok alt birim olması ve birden çok analiz biriminin söz konusu olduğu desen türüdür. “Bir durum içinde olabilecek birden fazla alt birime yönelmesine ilişkindir.” (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Bu araştırmaya, özel yetenekli tanısı alarak İzmit BİLSEM resim yetenek alanında eğitim görmeye hak kazanmış, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında araştırmacı ve zümresinin görsel sanatlar dersine katılan 8'i kız 2'si erkek 10 öğrenci ile onların ebeveynleri katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 13'tür. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme, sınırlı kaynakların en etkili şekilde kullanılması için bilgi açısından zengin durumların belirlenmesi ve seçilmesi amacıyla nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir tekniktir (Patton, 2002). Bu, ilgilenilen bir olgu hakkında özellikle bilgi veya deneyim sahibi olan bireyleri veya birey gruplarını belirlemeyi ve seçmeyi içerir (Cresswell & Plano-Clark, 2011). Maksimum çeşitliliğin sağlanabilmesi için araştırma kapsamında görüşülecek olan öğrencilerin farklı yıllarda BİLSEM'de eğitime başlamış olmalarına dikkat edilmiştir. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla veri çeşitlenmesine gidilerek öğrenci dışında ebeveynleriyle de görüşme yapılmış ve danışman öğretmenlerinden destek alınmıştır. Katılımcılar gönüllük esasına göre araştırmaya dâhil edilmişlerdir. Araştırmanın bulgularında katılımcı öğrencilerin ve ebeveynlerinin betimsel ifadelerine yer verilirken araştırma etiği gereği öğrenci isimleri yerine sıralı olarak numaralandırılarak belirtilmiştir (ör. Öğrenci 1, Öğrenci 2 gibi).

Araştırma için katılımcılardan bilgilendirilmiş onayın yanı sıra Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Komisyonuna yapılan başvuru ile 23.08.2023 tarih ve 186467 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada görüşme tekniği aracılığıyla İzmit BİLSEM resim yetenek alanı öğrencileri ve ebeveynleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin aile ve sosyal çevrelerine ilişkin durumların ne olduğu, sanatsal gelişimlerine teşvik eden rollerin ne olduğu, ev hayatı ve ev ortamlarının durumlarının nasıl olduğu hakkında sorular yöneltilmiştir.

Araştırmacının, özel yetenekli bireyler hakkında deneyimi ve araştırmaları bulunmaktadır. Aynı zamanda araştırmacı kurumda 12 yıl görsel sanatlar öğretmenliği yapmış olup katılımcı öğrencileri ve ebeveynlerini yakından tanımaktadır. Bu durum, katılımcıların araştırmaya ve araştırmacıya karşı olumlu tutumda olmalarını sağlamıştır. Bu bağlamda daha samimi verileri sunarak araştırmayı destekledikleri söylenebilir. Öğrenci ve ebeveynlerinden verilerin toplanma sürecinde aynı kurumdaki zümre öğretmen ile eş zamanlı olarak işbirliği yapılmış, desteğinden yararlanılmıştır. Bu durum verilerin incelenmesinde örtüşük veya binişik bulguların tespit edilmesini sağlamıştır. Verilerin toplanmasında katılımcı öğrenciler ve ebeveynleri kurumda buldukları süre içinde, kendi belirledikleri saat aralığında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılarak deşifre edilmiştir.

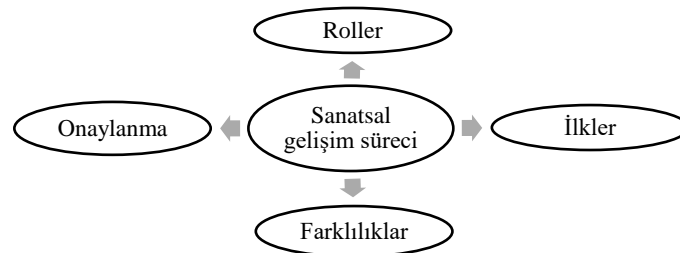
Araştırma kapsamında katılımcı öğrencilerin demografik özellikleri açığa çıkaran 5 soru ve kendi sanatsal gelişimindeki aile ve çevrelerinin rollerini derinlemesine irdeleyen 15 (toplam 20 soru) yarı yapılandırılmış soru ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Katılımcı ebeveynlerle yapılan görüşme ise iki bölümde ve 15 soru ile yapılandırılmıştır. İlk bölümde ebeveynlerin demografik yapısını ortaya çıkaran 5 soru bulurken ikinci bölüm ise çocuklarının sanatsal gelişimindeki rollerini irdeleyen 10 sorudan oluşmaktadır. Ebeveynlerin 6'sı ile yüz yüze, üçü ile Google Form aracılığıyla, bir ebeveynle ise telefon görüşmesi yapılmıştır. Araştırma sorularının oluşturulması ve kontrolünün sağlanmasında yüksek lisansını özel yetenekliler alanında yapan bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) uzmanı görüşü alınmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler yoluyla veri toplamak, birçok nitel araştırmanın bir özelliğidir. Görüşmeler, belirli bir fenomenle ilgili ayrıntılı ve zengin verilerin toplanmasına yönelik en doğrudan bir yaklaşım sağlar. Veri toplamak için kullanılan görüşme türü, araştırma sorusuna, katılımcıların özelliklerine ve araştırmacının tercih ettiği yaklaşıma göre uyarlanabilir. (Smith, 2005). Araştırmada sorulan sorular her bir katılımcı için aynı olup verilen bazı cevapların daha fazla derinleştirilmesi amacıyla katılımcılara farklı sorular da yöneltilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler ilk aşamada düzenleme ve özetleme sonraki aşamada kodlama ve not alma ve son olarak kavramsallaştırma ve açıklama şeklinde düzenlenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın analizinde görüşülen bireylerin görüşlerini yansıtmak amacıyla sık sık doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Betimsel analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış olarak okuyucuya sunmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu araştırmada veriler önce benzer konu başlıkları altında gruplandırılmış, sonra ifadeler kodlanarak belirli kategoriler altına yerleştirilmiştir. Birbiriyle uyumlu veriler sınıflandırılarak, alt temalar belirlenmiştir. Analiz tekrar gözden geçirilerek, birbiriyle uyumlu olmayan veya tekrarlayan temalar yeniden sınıflandırılmıştır. Kodlamadan bir kesit Tablo 1'de gösterilmiştir. Araştırmada ayrıca görüşme yapılan bireylerden doğrudan alıntılar yapılarak betimlemeler zenginleştirilmiştir. Araştırma analizi ile "Roller", "Onaylanma", "İlkler" ve "Farklılıklar" olarak dört ana temaya ulaşılmış olup "Sanatsal Gelişim Süreci" adı ile Şekil 5'te görselleştirilmiştir.

Şekil 5

Araştırma Sonucu Ortaya Çıkan Dört Ana Tema

Tablo 1*Araştırmanın Kodlamasından Bir Kesit*

Tema	Kod	Veri	Veri kodu
Roller	Sanatsal etkinlikler	“Babam bana her konuda yardımcı olmaya çok çalışır. Resimde mesela benim yaratıcılığımı zorlamak için nesnelere sorular sorardı bundan ne yapabilirsin, neye dönüştürebilirsin, farklı neler elde edebilirsin bunun gibi.”	Öğrenci 10
Onaylanma	Başarılar	“İlkokuldayken bütün resim yarışmalarını ben kazanırdım o yüzden öğretmenim de benim resmimi gönderirmiş ‘senin resmin çok güzel’ diyordu. Arkadaşlarım da hep ‘benim şu resmimi çiz’ diyorlardı.”	Öğrenci 6
İlkler	Destekleyiciler	“Annem ilk zamanlarda sadece boş kâğıt veriyordu onlara çiziyordum sonra tasarım kitapları almaya başladı, yaptıklarımı arkadaşlarına gösteriyormuş. Annem malzeme olsun, ilgimi geliştirecek tasarım kitapları olsun öyle şeyler alırdı.”	Öğrenci 7
Farklılıklar	Kişilik	“Kararlı, ne istediğini bilir, pozitif ve objektiftir.”	Öğrenci 4’ün ebeveyni

Araştırmacı ve özel yetenekliler alanından PDR uzmanı birbirinden bağımsız kodlayıcılar olarak çalışmışlar, verilerin azaltılması ve dönüştürülmesi konusunda karşılaştırma yaparak uzlaşmışlardır. Bulgular veri çeşitlemesi ve doğrudan alıntılarla yansıtılmaya çalışılmıştır.

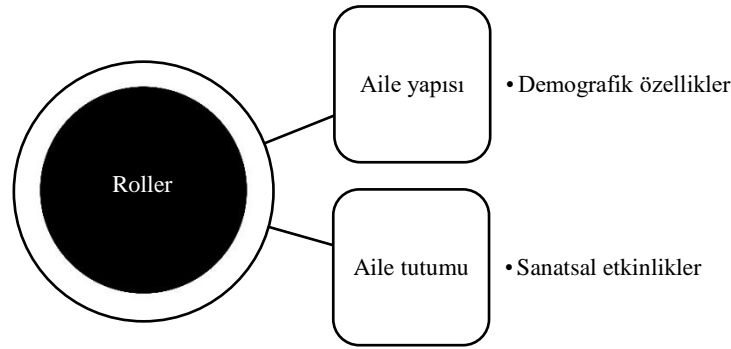
Bulgular

1. Resim Alanında Özel Yetenekli Öğrencilerin Aile Hayatı ve Ebeveynlerinin Sanatsal Gelişimindeki Rollerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı olan “resimde özel yetenekli öğrencilerin aile hayatı ve ebeveynlerin sanatsal gelişimine ilişkin rolleri nasıldır?” sorusu değerlendirilmek istenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın ilk alt amacına yanıt aramak amacıyla toplanan veriler öğrenciler ve ebeveynlerinin cevapları doğrultusunda çözümlenmiştir. Araştırmanın bu amacına hizmet eden veriler bir araya getirildiğinde “Roller” temasının oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda “Roller” teması “Aile Yapısı” ve “Aile Tutumu” şeklinde iki alt temada irdelenmiştir. (bk. Şekil 6).

Şekil 6

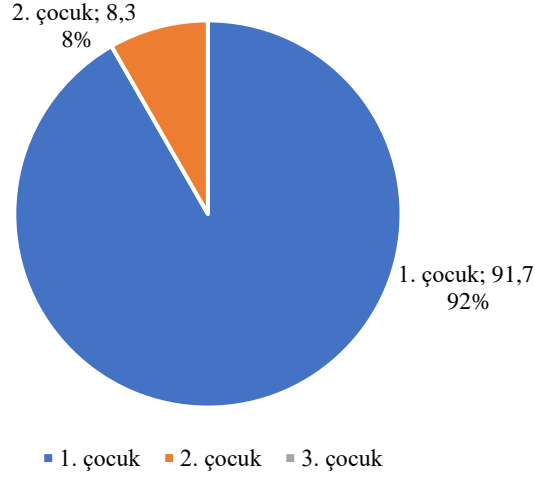
Öğrencilerin Aile Hayatı ve Ebeveynlerin Sanatsal Gelişime İlişkin Rollerini Ortaya Koyan Tema ve Alt Temalar

Aile Yapısı

Katılımcı ebeveynlerin demografik özelliklerini ortaya koyan bu alt temaya bakıldığında 4 ebeveynin lisans eğitimini, 2 ebeveynin ön lisansını, 1 ebeveynin doktora, 1 ebeveynin lise, 1 ebeveynin ortaokul ve 1 ebeveynin ilköğretimini tamamladığı görülmektedir. 5’inin anneler, 5’inin de babaların katılım sağladığı (yarı yarıya katılımla) bir anket gerçekleştirilmiştir. Ebeveynlerin %92’si BİLSEM resim alanındaki çocuklarının “ilk çocuk” olarak dünyaya geldiğini belirtmişlerdir (bk. Şekil 7). Katılımcı ebeveynlerin biri tek olmak üzere diğer ebeveynlerin 2 çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Katılımcı ebeveyn olan babaların tamamının çalıştığı, annelerin ise yarısının ev hanımı diğer yarısının çeşitli sektörlerde çalıştığı görülmüştür.

Şekil 7*BİLSEM Resim Alanındaki Çocuklarının Dünyaya Kaçınıcı Çocuk Olarak Geldiğini Gösteren Şekil***Aile Tutumu**

Aile tutumunu içeren veriler ebeveynlerin çocuklarının sanatsal gelişimlerine yönelik davranış biçimlerini kapsamaktadır. Buna göre katılımcı ebeveynlerin 5'i çocuklarının sanatsal gelişimini desteklemeye yönelik herhangi bir şey yapmadığını belirtmiştir. 2 ebeveyn de çocuğunun sanatsal gelişimini desteklemek amacıyla resim kurslarına gönderdiklerini ifade etmiştir. Katılımcı ebeveynlerin 3'ü çocuklarının sanatsal gelişimlerini resim malzemesi olarak desteklediklerini belirtmiştir. Öğrenci 10'un ebeveyni bu durumu "Çok çeşitli görsel sanatlar materyalleri sunmaya çalışıyoruz. Profesyonel suluboyalar, toz pasteller, sanat kileri, kraft kağıtlar, kalemler,..." sözleriyle açıklamıştır. Öğrenci 10'un babası çocuğunun sanatsal gelişimi için yaptıklarını şu sözlerle ifade etmiştir; "Öncelikle baba sevgisiyle resmi özdeşleştirmeye çalıştım sonra nokta birleştirme-kopyalama yaptık ve sonra çıkan şekilleri benzerliklerini kullanarak sembollerden şekillere geçtik" Öğrenci 10 babasının desteğini, şu örtüşen sözlerle ifade etmiştir;

"Babamın çok büyük bir katkısı var. Babam bana her konuda yardımcı olmaya çalışır. Resimde mesela benim yaratıcılığımı zorlamak için nesnelere sorular sorardı bundan ne yapabilirsin, neye dönüştürebilirsin, farklı neler elde edebilirsin bunun gibi sorular. Mesela bu şişeden ev, araba, kitaptan uçak paraşüt gibi, çok değişik sorular sorardı hayal gücümü sınırdı. Sonra resim çizmeyi bana eğlenceli hale getiren de babamdı. Nokta çalışmalarından bir şey yapıyordum surat, göz diyelim kediye benziyor kedi çiziyorum."

Katılımcı ebeveynlerin 3'ü ailecek herhangi bir sanatsal faaliyette bulunmadıklarını belirtmiştir. 4 ebeveyn çocuklarıyla birlikte müze ve sergi ziyaretinde bulduklarını, 3 ebeveyn de çocuklarıyla birlikte resim yaptığını ifade etmiştir. Öğrenci 7'nin ebeveyni "birlikte resim yapmaktan çok keyif alırız. Fırsat buldukça sergi ve müze gezmek de sevdiğimiz şeylerdendir." ifadesiyle birlikte yaptıkları sanatsal faaliyetleri anlatmıştır. Öğrenci 5'in ebeveyni çocuğuyla birlikte sanatsal etkinlikleri "Küçükken beraber resim, boyama, makasla bir şeyler kesme, tıgla örgü örüp bebeklere elbise daha sonra kumaşlarla kendi kesip elbise yapardı." şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı öğrencilerin çoğu ebeveynleriyle birlikte müze ya da sergi ziyaretinde bulunmadığını ifade etmiştir. Müze ziyaretinde bulunduğunu ifade eden Öğrenci 2 "Gittiğimiz bir şehirde veya ülkedeki sanat galerisini ya da müzeyi geziyoruz. Mesela Avusturya'ya gittiğimde Beethoven müzesini gezmiştim, kemani, piyanoları vardı. Türkiye'de güzel bulduğumuz yerleri de gezeriz ailem de seviyor" sözlerini kullanmıştır. Ailecek müze ya da sergi ziyaretinde bulunmadığını ifade eden öğrenciler çoğunluğu kapsamaktadır. Bu durumu Öğrenci 3 "Yani sanatsal olarak hiçbir şey yok böyle müzelerden ziyade biraz daha açık yerlerde piknik oluyor. Şehirleri falan geziyoruz. Sanatsal olarak pek bir şey yok" şeklindeki sözleriyle anlatmıştır. Öğrenci 4 "Yani sanata dair bir şey pek olmuyor mesela annemle bir müzeye hiç gitmedim en fazla BİLSEM'in sergisine gitmişizdir" ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcı öğrencilerin tamamı evlerinde herhangi bir sanatçıya ait sanat eseri bulunmadığını ifade etmiştir. Öğrenci 4, Öğrenci 5, Öğrenci 7 ve Öğrenci 9 evlerinde olan eserlerin kendilerine ait çalışmalarından ibaret olduğunu belirtmiştir. Öğrenci 8 ise evdeki eserleri şu sözlerle açıklamıştır; "Benim çizdiğim resimler var onun

dışında annemin aldığı hat yazısı var, kabartmalı onun haricinde tablo tarzı bir şey yok.” Öğrenci 1, Öğrenci 2 ve Öğrenci 6 evlerinde sanatsal herhangi bir çalışma bulunmadığını ifade etmiştir.

Öğrenci ebeveynlerinden biri haricindeki tüm ebeveynler, çocuklarının gelecekteki meslek seçiminde sanatı veya sanat içerikli bir mesleği tercih etmesi durumunda düşüncelerinin olumlu olacağını belirtmiş, bir ebeveyn ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Kararsız olan ebeveynin çocuğu olan Öğrenci 3 ailesinin sanat içerikli bir meslek için düşüncelerini şu sözleri ile ifade etmiştir; “Ailem resim yapmamı destekliyor ama resim üzerine profesyonel bir şey yapmamı istemiyor. Gelecekte meslek olarak sanata yönelmemi istemiyorlar ama boş zamanlarımda yapmamı destekliyorlar, annem daha çok destekliyor.” Öğrenci 5 ailesinin sanat içerikli bir meslek terciğini çocuğuna bıraktığı görüşünü şu sözleri ile ifade etmiştir;

“Bence annemin çok bir bakış açısı yok. Meslek olarak yapayım mı desem yap der, işte hobi olarak kalsın desem hobi olarak yap der, ama babam daha çok böyle hobi olarak yapmamı istiyor. Babam meslek olarak beni para kazanabileceğim işe yönlendirmeye çalışıyor. Ben daha mutlu olacağım şeyler yapmak istediğim için annemin tarafını tutuyorum biraz.”

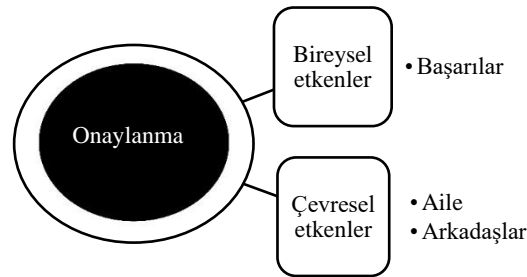
Ebeveynlerin tamamı, yakın çevrelerinde çocuklarının yetenek gelişimini etkileyen, resimde yetenekli olarak düşündükleri herhangi birisinin olmadığını belirtmiştir. Araştırmanın üçüncü alt amacında ortaya çıkan “ilk rol model” alt teması ile aslında öğrencilerin yaşamlarında var olan, hayranlık duydukları ve onları önemli ölçüde etkileyen kişilerin var olduğu görülmektedir. Bu durum öğrenci ebeveynlerinin çocuklarının yaşamlarındaki rol modellerinin varlığından haberdar olmadıklarını göstermektedir.

2. Resim Alanında Özel Yetenekli Öğrencilerin Kendi Değerlendirmelerine Göre Sanatsal Yeteneklerinin Nasıl Olduğuna Dair Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Resim alanında özel yetenekli öğrencilerin kendi değerlendirmelerine göre sanatsal yetenekleri nasıldır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla toplanan veriler bu doğrultuda çözümlenmiştir. Katılımcı öğrencilerden sadece biri görsel sanatlardan heykel alanında yetenekli olduğunu belirtirken, diğer öğrenciler resim alanında yetenekli olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı öğrencilerin kendi sanatsal yeteneklerine dair düşünceleri “Onaylanma” temasıyla açığa çıkmıştır. Katılımcı öğrencilerin tamamı kendilerini sanatsal anlamda yetenekli bulduklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin ya bireysel olarak sahip oldukları başarılarından dolayı kendi kendilerine verdikleri onay ile ya da aile ve arkadaş çevrelerinden aldıkları “yeteneklisin” onayı ile kendilerini yetenekli buldukları görülmektedir. Bu bağlamda “Onaylanma” teması “Bireysel Etkenler” ve “Çevresel Etkenler” şeklinde iki alt temada irdelenmiştir. “Bireysel Etkenler” alt teması “Başarılar”, “Çevresel Etkenler” alt teması ise “Aile” ve “Arkadaşlar” kodları ile ele alınmıştır (bk. Şekil 8).

Şekil 8

Öğrencilerin Kendi Değerlendirmelerine Göre Sanatsal Yeteneklerinin Nasıl Olduğuna Dair Bulguları Anlatan Tema, Alt Tema ve Kodlar

“Bireysel etkenler” alt teması, öğrencilerin bireysel olarak sahip oldukları başarılarından dolayı kendilerini yetenekli bulmalarını içermektedir. Katılımcı öğrenciler genellikle il çapında katıldıkları resim yarışmalarından elde ettikleri başarılarla ya da BİLSEM resim alanını kazanmalarıyla birlikte yetenekli oldukları kanısına vardıkları görülmüştür. Bu tema altında Öğrenci 6 bireysel başarısını; “İlkokuldayken bütün resim yarışmalarını ben kazanırdım o yüzden öğretmenim de benim resmimi gönderirmiş ‘senin resmin çok güzel’ diyordu. Arkadaşlarım küçükken hep ‘benim şu resmimi çiz’ diyorlardı.” sözleriyle ifade etmiştir. Öğrenci 4 ise bireysel başarısını gözlemine dayalı olarak “yaşıtlarıma göre daha iyi çiziyordum, o yüzden öğretmenim BİLSEM’e yönlendirdi” ifadesiyle ortaya koymaktadır.

“Çevresel Etkenler” alt temasında ise öğrencilerin, kendi aile ve sosyal çevresinde bulunan kişilerin ifadelerinden yola çıkarak oluşan kanı ile kendilerini yetenekli buldukları görülmektedir. Öğrenci 3, “İlkokul zamanlarında resim çizerdim kendi halimde çok güzel resimler çizerdim ve herkes çok beğenirdi, etrafımdaki herkes; öğretmenlerim arkadaşlarım. O zamanlar kendim için ‘küçük bir yeteneğim var’ diye düşünürdüm.” ifadesiyle aile ve sosyal çevresinin birlikte “yetenekli” algısında etkili olduğu görülmektedir. Öğrenci 10 çevresel etkenleri şu sözlerle ifade etmiştir; “Annem bana çok iyi çiziyorsun diyordu. Sınıfımdaki çoğu arkadaşım oyun karakterlerini bana çizdiriyordu.”

“Bireysel etkenler” alt temasında, yeteneklilik algısının temelinde yine bireylerin sosyal çevre veya ailesi tarafından onaylanması ile oluştuğu görülmektedir. Örneğin, okulundan resim yarışmasına hangi resmin katılacağına öğretmenin karar vermesi veya ödül verilmesi gibi tasdikleri çevresel etken olarak düşünmek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda bireylerin yetenek algısının oluşumu ve “yetenekli” etiketi bireysel değil çevresel etkenlerle oluştuğu görülmektedir.

3. Öğrencilerin Çizime Olan İlgilerinin Geçmişine Yönelik Bulgular

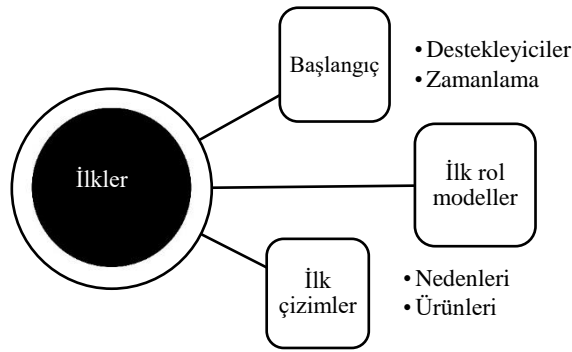
Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Resim alanında özel yetenekli öğrencilerin çizime olan ilgilerinin geçmişi nasıldır?” sorusu öğrenciler ve ebeveynlerin bakış açıları ile değerlendirilmek istenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın üçüncü alt amacı iki başlıkta ele alınmış olup yanıt aramak amacıyla toplanan veriler öğrenciler ve ebeveynlerinin cevapları doğrultusunda ayrı ayrı çözümlenmiştir.

3.1. Resim Alanında Özel Yetenekli Öğrencilerin Kendi Yetenek Gelişimlerine Yönelik Algılarını İçeren Bulgular

Bu başlık altında öğrencilerin verdiği cevaplar analiz edilmiş ve katılımcı öğrencilerin çizime olan ilgilerinin geçmişi ile ilgili düşünceleri “İlkler” temasıyla açığa çıkmıştır. Bu veriler doğrultusunda “Başlangıç” alt teması “Destekleyiciler” ve “Zamanlama” kodları ile irdelenmiştir. Öğrencilerin kendi ilgi ve yetenek gelişimlerine yönelik algılarına katkıda bulunan bir diğer unsur ise hayatlarında bir rol modelleri olduğu görülmüştür. Bu veriler de “İlkler” temasının “İlk Rol Modeller” alt temasında irdelenmiştir. Katılımcı öğrencilerin çizime olan ilgilerinin geçmişteki nedenleri ve neler çizdiklerine yönelik bulgular “İlk Çizimler” alt teması “Nedenleri” ve “Ürünleri” şeklinde iki kod ile ele alınmıştır (bk. Şekil 9).

Şekil 9

Resim Alanında Özel Yetenekli Öğrencilerin Kendi Yetenek Gelişimlerine Yönelik Algılarını İçeren Bulguları Anlatan Tema, Alt Tema ve Kodlar

“İlkler” temasının ilk alt teması olan “Başlangıç” ile öğrencilerin kendi yetenek gelişimlerinde ilk destekleyicileri ve ilk başlama zamanlarına yönelik bulgular ele alınmıştır. Öğrencilerin tamamı ilgi ve yeteneğinin ilk olarak anneleri tarafından fark edildiğini ve desteklendiğini ifade etmektedir. Katılımcı öğrencilerin tamamı çizime olan ilgilerini fark etmelerinin anaokulu veya kreş dönemine dayandığını belirtmektedir. Destekleyicilerinin anneleri ve aldıkları destek eğitimleri (kurs gibi) olduğu öne çıkmaktadır. Öğrenci 1 anne desteğini “Annem anaokuluna başlamadan sen çiziyordun. Eline kağıt kalem verirdim ve çizerdin diyor. Çizdiklerimi hala saklıyor annem.” şeklinde ifade ederken Öğrenci 2; “Resimde biraz daha kendimi geliştirmek istediğim için ailem beni kursa gönderdi” şeklindeki sözleri ile gittiği kurslarla desteklendiğini ifade etmektedir. Destekleyicisi ve zamanlama konusunda Öğrenci 3’ün şu ifadelerle yer verdiği görülmektedir; “Okulöncesi dönemde resim etkinlikleri tarzı şeyler çok fazla olduğu için ilk orada aslında başlamış oldum. Okula gitmeden

önce de çok fazla resim yapıyordum, makasla kâğıtları kes-yapıştır yaparmışım. Hiç korkmazmış makası elime verirken, bir yerimi keserim diye.”

Öğrenci 6 çizime ilk başlama zamanı olarak; “4-5 yaşlarındayken hayvanları, çoğunlukla atları çiziyordum” sözleriyle ifade etmiştir. Öğrenci 7 ise annesinin yanı sıra ilkokul öğretmeninin desteğini de; “Annem malzeme ve ilgimi geliştirecek tasarım kitapları alırdı. Okulda da öğretmenimin çok katkısı oldu; annemlerle konuşarak beni bu sınava yazdırmış, yarışmalara da katılıyordum.” sözleriyle ifade etmiştir. “Aslında kalemi tutmaya başladığımdan beri sürekli bir şey çiziyormuşum ben.” sözüyle de çizime başlama zamanını belirtmiştir. Öğrenci 9 yetenekli olduğunu düşünmesini şu sözlerle belirtmektedir; “Üçüncü sınıfta BİLSEM sınavına katılmaya hak kazandığımda çizim yeteneğimin iyi olduğunu düşündüm. Öğrenci 8 de diğer öğrenciler gibi ilk destekleyicisinin annesi olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir;

“Bilmem hep çiziyordum, ilk çizimimi hatırlamıyorum, evde annem boya kalemleri ve kâğıt veriyordu, çok fazla sulu boya yapıyordum. Bir sürü aynı çizimimden vardı, deniz çiziyordum, bir tane de kayanın üstünde denizkızı, sadece onu hatırlıyorum. Sonra 5 yaşında kız çizmeye başladığımı hatırlıyorum, kafaları bu kadardı (büyük).”

“İlkler” temasının ikinci alt teması olan “İlk Rol Modeller” ile öğrencilerin tamamının hayatında çoğu aile yakınından olan, onları etkileyen ve çizimleriyle hayranlık uyandıran bir kişinin olduğu görülmektedir. Bu alt temadaki veriler incelendiğinde, Öğrenci 1 hayatındaki rol model için “Anneannemin bir akrabası var. Hiç eğitim almamasına rağmen çok profesyonel tabloları var ona çok özeniyorum.” sözlerini kullanmıştır. Öğrenci 5 ise etkisinde kaldığı rol modeli şu sözlerle anlatmıştır; “Yetenekli olarak tanıdığım ilk kişi eniştem, ona hayranlık duyuyordum. Küçüktüm o zamanlar fazla hatırlamıyorum ama hatırladığım çok güzel resimleri vardı, tablolarını duvara asardı. Ziyarete gittiğimizde beraber resim yapardık, böyle yaparsan daha iyi olur diyordu, onu resim çizerken izliyordum.” Öğrenci 6 kendisine rol model olan halasına şu sözlerle anlatmıştır; “Halam da benim gibi çok güzel resimler çiziyormuş o da benim gibi olmak istiyormuş ama dedemlerin imkân olmadığı için devam edememiş.” Halasına hayranlık duyan bir diğer kişi Öğrenci 7 ise düşüncelerini şu sözlerle aktarmıştır; “Halam var, aslında yengem ama biz ona hala diyoruz. Bence o resimde çok yetenekli. Kurs veriyordu bir ara şimdi evde boncuklardan küpe ve kolye tasarımları yapıyor. Annemde de müzik kulağı olduğunu düşünüyorum. Ama ben halama hayranım.” Hayatındaki rol modeli babası olan Öğrenci 8 onu şu sözlerle anlatmıştır;

“Bence babamın yeteneği var. Eskiden babama ait askerlikteki defterini bulmuştum, orada 1-2 çizdiği resim vardı. Onlara bakınca fark ediyorum resim çizmeye yeni başlayan birine göre çok güzel karakalem çalışmalar yapmış. Ama resmi gereksiz buluyor, başka çizdiği bir şey görmedim hiç.”

“İlkler” temasının üçüncü alt teması olan “İlk Çizimler” alt teması “Nedenleri” ve “Ürünleri” kodları ile irdelenmiştir. Katılımcı öğrencilerin ilk çizim nedenleri; mutluluk hissi vermesi, renkleri sevmeleri, çizimde başarılı olduklarını düşünmeleri şeklindedir. Katılımcı öğrencilerin ilk çizimlerini genel olarak izledikleri çizgi film karakterleri oluşturmaktadır. Daha çok hayvanları çizdiğini belirten Öğrenci 3 neden çizdiğine dair şu ifadeleri kullanmıştır; “Derste sıkılınca kaptırıyorum kendimi, defterlerimin kenarlarına hep desenler çiziyorum. Ders dinlerken daha çok desenler, semboller çiziyorum. Tam olarak odaklanacağım şeyler çizmek istemiyorum, o sırada dersi de dinlemek istiyorum ama dersten sıkılınca istemsizce gidiyor elim.” Öğrenci 4 ise ilk çizimleri için; “çok sevdiğim çizgi film karakterlerini çiziyordum, izlediğim ve okuduğum şeyler genellikle. Çizgi filmler beni etkiliyordu” ifadelerini kullanmıştır. Resim çizme nedeni olarak da “çizerken eğleniyordum, hayal edebildiğim için çizebiliyorum ve resimde kendimi yansıtabilirim.” ifadelerini kullanmıştır. Öğrenci 5 resmini ilk çizdiği şeyin çok sevdiği çizgi filminden bir karakter olan Ponny at olduğunu belirtmiştir. Nedeni konusunda Öğrenci 5 “Üzülünce resim çizesim geliyor, ödev yaparken, sıkılınca resim çizesim geliyor, internette resim çizen insanları görünce resim çizesim geliyor, elime kalem aldığımda da resim çizesim gelir, pek çok şey etken olabiliyor.” sözlerini eklemiştir. Resimlerinde sürekli at figürü kullanan Öğrenci 6 “Küçükken benim bir tane oyuncak bir atım vardı, onu suluboyayla çizmeye başladım o zamandan beri yapıyorum yani ilk kullandığım teknik sulu boya.” ifadelerini kullanmıştır. Resim yapma nedeni olarak Öğrenci 6 “Beni rahatlatıyor hoşuma gidiyor yani canım sıkıldığında istediğim zaman resim çizebiliyorum. Ayrıca boyaların renkleri de çok hoşuma gidiyor, etkileniyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrenci 8 neden resim çizdiğini şu sözlerle ifade etmiştir; “Bilmiyorum, güzel bir şey çizdiğimde kendimle gurur duyuyorum ve yapabildiğim tek şey bu olduğu için hoşuma gidiyor. Bir şeye baktığımda bazen onu çok çizesim geliyor ve benzetince ya da istediğim gibi olunca çok mutlu oluyorum.”

3.2. Ebeveynlerin Çocuklarında Gördüğü Yetenek Gelişimlerine Yönelik Algıları İçeren Bulgular

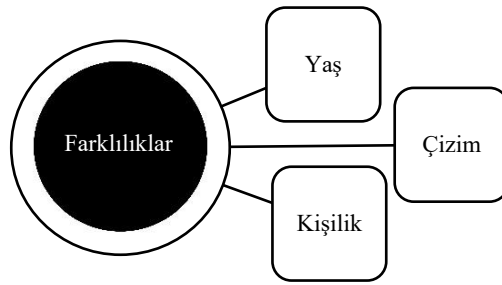
Bu başlık altında ebeveynlerin verdiği cevaplar analiz edilmiştir. Veriler bir araya getirildiğinde “Farklılıklar” temasının oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda “Farklılıklar” teması “Yaş”, Çizim” ve “Kişilik”

şeklinde üç alt temada irdelenmiştir (bk. Şekil 10). Katılımcı ebeveynlerin çocukları için “yetenekli” algılarının temeli, çocuklarında fark ettikleri farklılıklarına dayanmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarında farkına vardıkları erken çizim becerileri ve farklı kişilik özellikleri araştırmanın bu alt amacının bulgularını ortaya koymaktadır.

Katılımcı ebeveynlerden yedisi çocuklarının yetenek gelişimlerini ilk olarak okul öncesi dönem olan 3-4 yaşlarında fark ettiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda ebeveynlerin beş dönemde ele alınan çocuk çizimlerinin gelişim dönemlerinden ilki olan ve 3-4 yaş aralığını kapsayan “Karalama Evresi” döneminde çocukların yeteneklerinin farkına vardıkları görülmektedir. Katılımcı üç ebeveyn ise çocuklarının yeteneklerini ilkokulun başlarında fark ettiklerini ifade etmişlerdir. Şematik dönem olarak adlandırılan bu yaş dönemindeki çocuklar, çizdiği nesnelere bir düzey üzerinde ve orantılı olarak yerleştirmeyi başarabilirler.

Şekil 10

Ebeveynlerin Çocuklarında Gördüğü Yetenek Gelişimlerine Yönelik Algıları İçeren Bulguları Anlatan Tema ve Alt Temalar

Katılımcı ebeveynler ayrıca çocuklarının resme olan yeteneklerini “sürekli çizmeleri” ne ve “yaşlarına göre daha iyi çizmeleri” ne bağlı olarak fark ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci 3’ün ebeveyni “Sürekli bir şeyler çizmek için uğraşıyordu” derken, Öğrenci 8’in ebeveyni ise “Elinden kalem kâğıt ve boya eksik olmazdı. Çok keyif alıyordu ve zamanın nasıl geçtiğini unutuyordu” ifadelerini kullanmıştır. Öğrenci 5 çocuğundaki farklılığı “Renklere olan ilgisi, resim yapmaya, kesme yapıştırma çalışmalarına olan yeteneği ve nesnelere bizim çok zor fark ettiğimiz renk geçişlerini söylemesi onun farklı bir yeteneği olduğunu düşündürmüştü” şeklindeki sözleri ile ortaya koymuştur. Öğrenci 1’in ebeveyni; “Çizimlerinin ve boyamalarının yaşlarına göre farklı olduğunu görünce yetenekli olduğunu düşündük” sözleri çocuğundaki farklılığı ile yetenekli olduğu düşüncesine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcı ebeveynlerin çocuklarında gördüğü en güçlü özelliklerinin başında hayal gücü ve yaratıcılıklarının yüksek olması gelmektedir. Öğrenci 1’in ebeveyni çocuğu için “Yaratıcı düşünmesi ve bunu resme kolaylıkla aktarabilmesi” ifadesini kullanırken, Öğrenci 3’ün ebeveyni ise çocuğu için “İlgi alanları çok farklı; resim, astronomi, tarih gibi” sözlerini kullanmıştır. Öğrenci 4’ün ebeveyni de “Kararlı, ne istediğini bilir, pozitif ve objektiftir” sözleriyle çocuğunu tanımlarken Öğrenci 6 “Hayal gücü özelliği” ile çocuğunun güçlü özelliğini ortaya koymuştur. Öğrenci 7’nin ebeveyni çocuğu için “Yaratıcı” özelliğini vurgularken Öğrenci 8’in ebeveyni “Görsel ve estetik bakışı, el becerileri” ifadesini ve Öğrenci 10’un ebeveyni ise “Kendi kararlarına sahip çıkması.” şeklinde çocuğunun kişilik özelliğini yansıtmıştır.

Katılımcı ebeveynlerin çocuklarında geliştirilmesi gerektiğini düşündüğü kişilik özelliklerinin başında duygusallık gelmektedir. Öğrenci 1’in ebeveyni çocuğunu “Kırılgan ve çekingen” olarak tanımlarken, Öğrenci 3’ün ebeveyni “Kalabalığı sevmiyor” ifadesiyle çekingenliğini belirtmiştir. Öğrenci 5 ve 8’in ebeveynleri çocuklarında gördükleri zayıf özellikler için “İnsanları kırmak istememesi” şeklinde ifade etmiştir. Öğrenci 2 ve 10’un ebeveynleri çocukları için “Çok duygusal olması” ifadesini kullanmışlardır. Diğer ebeveynler de çocukları için “Disiplin” ve “Erteleme huyu” gibi farklı özellikler ile çocuklarını tanımlamışlardır.

Tartışma

Ülkelerin en değerli hazinesi sahip olduğu insan potansiyelidir. Bireylerin özel yetenekleri doğrultusunda yapılan eğitim programları ile yeteneklerin doğru yerlerde kullanılması şüphesizdir ki ülkeleri ileriye taşıyacaktır. Eğitim ilk olarak ailede başlamaktadır, dolayısıyla çocukların sahip olduğu ilgi ve yetenekleri okuldan önce aile tanımakta ve gelişimine destek olabilmektedir. Çocukların sahip olduğu yetenekler keşfedilip doğru bir şekilde

desteklenir ve doğru yerlerde kullanırsa ülke menfaatleri düşünülmüş olacaktır. Özel yetenekli bireyler için yetenek ve yeteneğin başarıya dönüşmesinde en kritik bileşen olarak aile gösterilmektedir. Bu bağlamda ebeveynlerin özel yetenekli çocuklarını yakından takip etmeleri, onların ilgilerini keşfetmeleri ve bu yönde desteklemeleri özel yeteneklerin gelişmesinde önemli bir etken olacaktır. Ebeveynler, aile yaşamı ve çocuklar üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Ebeveynlerin farklı ebeveynlik tarzları vardır, belirli inanç ve değerlere sahip olup çocuklara iletirler, değerlere ve vurgulara model olurlar ve aktif olarak çocuklarını belirli etkinliklerden uzaklaştırırlar veya belirli etkinliklere yönlendirirler (Olszewski vd., 1987).

Pfouts (1980), ilk doğan çocukların yetişkinlerle daha sonra doğan çocuklara göre daha fazla etkileşime girdiğini, bunun da dil ediniminde özel yetenekli birey için entelektüel olarak faydalı olduğunu öne sürmektedir. Bu araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin çoğu ailelerinin ilk çocukları olarak dünyaya geldikleri görülmektedir. Literatürde, özel yetenekli ve seçkin bireylerin alışılmadık derecede yüksek bir yüzdesinin ilk çocuk olarak doğduğuna dair çok sayıda kanıt bulunmaktadır (Olszewski vd., 1987). Araştırmada ayrıca katılımcı öğrencilerin biri hariç tamamının kendisiyle beraber iki kardeş oldukları görülmektedir. Özel yetenekli bireylere sahip ailelerin bir diğer karakteristik demografik özelliği, iki çocuklu küçük aile boyutlarını içermektedir (Groth, 1975). Artan her çocukla birlikte ailenin genel entelektüel seviyesindeki değer kaybı nedeniyle artan aile büyüklüğü ile düşmektedir. Çoğunluğu lisans eğitime sahip olan ebeveynlerden babaların tamamı çalışırken, annelerin yarısı çalışma hayatında bulunmaktadır. Aile demografisi, görünüşte yüzeysel olmakla birlikte, özel yetenekli bireylerin büyümesini ve belirli yeteneklerin gelişimini kolaylaştıran önemli psikolojik süreçlerin ve çevresel koşulların göstergeleridir (Olszewski vd., 1987).

Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumları, aile üyeleri arasındaki ilişkileri, çocuk yetiştirme konusundaki ebeveyn yaklaşımları, ebeveynlerin hayata bakış açıları, özel yetenekli çocukların yetenek gelişimini etkilemektedir. Ebeveynlerin çocuklarının resim yeteneğini desteklemek amacıyla resim kursuna gönderdikleri, resim malzemeleri aldıkları ve psikolojik destek sağladıkları görülmektedir. Ebeveynlerin bu tutumunun, çocuklarının sahip olduğu yeteneği önemseme ve yaratıcılıklarının destekleme bağlamında önemli olduğu düşünülmektedir. Öğrencilere yaratıcı ifade için zaman, alan ve materyal vermek stresi azaltabilir, hafızayı geliştirebilir ve kendilerini sosyal olarak daha bağlı hissetmelerini sağlayabilir (University of Florida, 2023). Araştırmada öğrenciler kendi sanatsal yeteneklerini, katıldıkları resim yarışmalarında elde ettikleri başarılar ve BİLSEM resim alanı öğrencisi olmaya hak kazanmaları ile elde ettikleri şekilde değerlendirilmektedir. Öztürk ve Debelak (2008), yarışmaların öğrenme motivasyonu sağlayabileceğini belirtmektedir. Öğrencilerin yaptıkları resimlerinden aile, arkadaş ve öğretmenleri tarafından onay alması, takdir edilmesi ve beğeni toplaması da çevresel etkenler olarak değerlendirilmektedir. Türkiye'nin sosyolojik olarak birlikte yaşayan bir kültüre sahip olması ve bireylerin çevreden gelen etkilere çok önem vermesi bu sonucu bir nedeni olarak düşünülebilir. Ayrıca resim yeteneği kültürümüzde, akademik yetenekten çok daha az değer görmektedir. Çocuklar akademik yetenekte olduğu gibi resim yeteneği için rutin olarak değerlendirmeye alınmamaktadırlar; bu bakımdan resim yarışmaları onlar için önemli bir fırsat olabilmektedir. Kültür belirli bir alanı desteklediğinde, yetenek daha kolay fark edilir ve sonra beslenir; böyle bir kültür, ustalaşılması gereken becerilerin neler olduğunu açıkça ortaya koyar (Csikszentmihalyi & Robinson, 1986).

Araştırmada öğrencilerin çizime olan ilgilerini fark eden ilk kişinin anneleri olduğu görülmektedir. Araştırmada anne faktörünün öğrencilerin yetenek gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin ifadelerinde çoğunlukla annelerinin çocukları için manevi destek sağlamaları, onları güdümeleri ve yakından takip etmeleri öne çıkmaktadır. Bu durum annelerin bebeklikten itibaren çocuklarıyla yakından ilgilenen kişi rolünde olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bloom'un (1985) yetenekli müzisyenler, atletler, akademisyenler ve sanatçılarla ilgili çalışması, özel yetenekli bireyler ile ebeveynlerin birbirine sıkı sıkıya bağlı aileler oldukları ve özellikle de anneleri ile çok yakın ilişkileri olduğunu göstermektedir. Babaların sürekli çalışma hayatında yer almaları, çocuk bakımından uzak ve toplumdaki rolü itibarıyla çocuklarındaki ilgi ve yetenek gelişimini fark etmede annelere göre ikinci planda kalabildiği düşünülmektedir. Özel yetenekli bireylerin ebeveynleri, yalnızca belirli etkinliklerin veya başarıların değerini benimsemekle kalmayıp aynı zamanda başarıyı teşvik eden tutumlar, çocukların ilgi ve yeteneklerini bu alanlara yönlendirirler. Yetenek alanları kapsamında başarı için model olur, çocuklarının zamanını ve katılımını dikkatlice izleyerek yapılandırır (Olszewski vd., 1987).

Öğrencilerin hem kendi hem de ebeveynleri tarafından yeteneklerinin ilk defa fark edilme zamanı anaokulu ya da kreş dönemi olan 3-4-5 yaşları olduğu söylenebilir. Çocuğun çizgisel gelişim basamakları beş aşamada ele alınmaktadır. İlk aşama olan Karalama evresinde çocuk çizgiyle tanışır. İlk figür çizimi olan baş resmini keşfeder ve çubuklarla başa el ve ayaklar ekleyerek figürünü oluşturur (Geçen, 2018). Ebeveynler çocuklarının en önemli özelliği olarak yaratıcı ve hayal güçlerinin yüksek olduğunu düşünürken çocuklarının duygusal açıdan hassas bir yapıya sahip olduklarını ifade etmektedirler. Bu bağlamda sanatla ilgilenen kişilerin

duygusal olmasına dair yaygın genel kanının BİLSEM resim alanı öğrencilerini de kapsadığı söylenebilir. Çünkü duygu sanatın merkezindedir. Sanatın insanlar üzerindeki duygusal etkisini açıklayan en popüler teorilerden biri duygusal rezonanstır. Duygusal rezonansın önemli bir yönü, empati fikri ve başkalarının duygularını tanıma ve onlarla ilişki kurma yeteneğidir (Nummenmaa & Hari, 2023).

Araştırmada öğrencilerin tamamının hayatında, çoğu aile yakınından olan, onları etkileyen ve çizimleriyle hayranlık uyandıran bir kişinin olduğu görülmektedir. Araştırmada rol model olarak ifade edilen bu kişiler öğrencilerin doğrudan veya dolaylı olarak resme olan ilgilerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Rol modellerin çoğunlukla aile içindeki bireyler olan baba, hala, enişte gibi kişilerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin yaşamına rol model olan kişilerden ebeveynlerin haberdar olmadıkları ortaya çıkmıştır. Nedeni olarak bu durumun aile içinde ortak bir sohbet konusunun olmadığı düşünülebilir. Çocuklar diğer sanatçılardan, kitaplardan, müzelerden, doğadan, sanat malzemelerinde ve hatta basit gündelik materyallerden, fikirlerden ve deneyimlerden ilham alabilir (Pennsylvania State University, 2019). Öztürk ve Debelak (2008), özel yetenekli öğrencilerin de kariyer hayatlarını şekillendirmek için tıpkı normal yaşlıları gibi, rol modellere ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler (Öztürk & Debelak, 2008).

Sonuç

Özel yetenekli çocukların yetenek gelişimlerinde aileleri ve geçmişleri ile ilgili birkaç sonuca varılmıştır: İlk olarak, ebeveynin eğitim düzeyi gibi yapısal veya demografik değişkenler, özel yetenekli bireylerin ailelerini diğerlerinden ayırmaktadır. İkincisi, özel yetenekli bireylerin ebeveynleri çocuklarının sanatsal yeteneğinin farkında olsa bile çocukları ile birlikte herhangi bir sanatsal eylemde bulunma konusunda yeterli olmadıkları görülmektedir. Çocuklar için erken yaşlardan itibaren hem aile hem de çevresi tarafından güdülenmenin sanat gelişimi için oldukça önemli olduğu görülmektedir. Yeteneğin gelişimi, aile geçmişi, ailedeki çocuğun özellikleri veya nitelikleri ve aile olayları gibi birçok alanın hassas bir şekilde iç içe geçmesinin bir sonucudur. Bir çocukta özel yeteneklilik, bir aile içinde güçlü bir etkendir; hem bağımlı hem de bağımsız bir değişkendir, hem bir neden hem de bir sonuçtur.

Öneriler

Resimde özel yetenekli çocukların, sanat alanındaki çeşitli uyaranlarla (müze, galeri, sergi mekanlarının ziyareti gibi) desteklenmesi onların sanatsal gelişimini artıracaktır. Yeteneğin erken yaşlarda keşfedilmesi ve gelişiminin desteklenmesi de son derece önemlidir. Bu bağlamda ebeveynlerin, özellikle annelerin, çocuklarını yakından gözlemlenmeleri, onlarda fark ettikleri yetenekleri sorumlu öğretmen veya kişiler ile paylaşarak profesyonel destek talep etmesi de oldukça önemlidir. Sınıf ve alan öğretmenleri “özel yetenekli öğrenciler için destek eğitimi” konusunda MEB onaylı aldığı seminer belgesi ile okullarında özel yetenekli bireyler için destek eğitim odaları açabilmektedirler (MEB, 2023). Bu bağlamda öğretmenler, özel yetenekli öğrenciler konusunda yeterliliklerini artırarak öğrencilerine okul içinde kendileri destek sağlayabilirler.

Sınırlılıklar

Araştırma, uzun yıllar araştırmacının görev yaptığı BİLSEM’deki özel yetenekli öğrenciler ve ebeveynleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerle sınırlıdır. Çalışmada veri çeşitliliğinin sağlamak adına öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki sınıf ve görsel sanatlar öğretmenleri görüşmeler yapılarak daha etkili sonuçlara varılabilir. Ayrıca araştırma grubuna farklı coğrafi bölgelerdeki BİLSEM’ler dahil edilerek kültürel farklılıkların ebeveynlik özelliklerine yansımaları ve bunun çocuklarındaki yetenek gelişimine etkisinin ne olduğu ortaya koyulabilir.

Kaynaklar

- Alexander, R. A. (1981). An historical perspective on the gifted and the talented in art. *National Art Education Association*, 22(2), 38-48. <https://doi.org/10.2307/1319833>
- Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. Ballantine.
- Boland, D. (1986). Artistically talented students: A call for research. *Marilyn Zurmuehlen Working Papers in Art Education*, 5(1), 16-25. <https://doi.org/10.17077/2326-7070.1126>
- Clark, B. (2002). *Growing up gifted: Developing the potential of children at home and at school*. Prentice Hall.
- Cox, C. (1926). *Genetic studies of genius II: The early mental traits of three hundred geniuses*. Stanford University Press.
- Cresswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed method research* (2nd ed.). Sage.
- Csikszentmihalyi, M., & Csikszentmihalyi, I. S. (1993). Family influences on the development of giftedness. In G. R. Block & K. Ackrill (Eds.), *Ciba foundation symposium. The origins and development of high ability* (pp. 187-206). John Wiley & Sons.
- Csikszentmihalyi, M., & Robinson, R. E. (1986). Culture, time and the development of talent. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 264-284). Cambridge University Press.
- Freeman, J. (2000). Children's talent in fine art and music-England. *Roepers Review*, 22(2), 98-101 <https://doi.org/10.1080/02783190009554010>
- Geçen, F. (2018). Çocuğun gelişim basamaklarına göre figürleri ele alma biçimleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 60-38. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/597841>
- Groth, N. (1975). Mothers of gifted. *Gifted Child Quarterly*, 19(3), 217-226. <https://doi.org/10.1177/001698627501900310>
- Gür, Ç. (2017). *Eğitimsel ve sosyal-duygusal bakış açılarıyla üstün yetenekli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (1985). The case study in educational research: A review of selected literature. *The Journal of Educational Thought*, 19(3), 204-217. <https://doi.org/10.11575/jet.v19i3.44167>
- Metin, S., & Aral, N. (2020). The drawing development characteristics of gifted and children of normal development. *Cypriot Journal of Educational Science*, 15(1), 073-084. <https://doi.org/10.18844/cjes.v15i1.4498>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *BİLSEM yönergesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2023). *Destek eğitim odası kılavuzu*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_08/03045051_destek_egitim_odasi_kilavuz.pdf
- Mönks, F. J., & Katzko, M. W. (2005). *Conceptions of giftedness*. Cambridge University Press. <https://altascapacidadesrioja.com/wp-content/uploads/2016/11/The-Munich-Model-of-Giftedness-Designed-to-Identify-and-Promote-Gifted-1.pdf>
- Nummenmaa, L., & Hari, R. (2023). Bodily feelings and aesthetic experience of art. *Cognition and Emotion*, 37(3), 515-528. <https://doi.org/10.1080/02699931.2023.2183180>
- Olszewski, P., Kulieke, M., & Buescher T. (1987). The influence of the family environment on the development of talent: A literature review. *Journal for the Education of the Gifted* 11(1), 6-27. <https://doi.org/10.1177/016235328701100102>
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar aileleri*. https://www.aile.gov.tr/media/92202/01_05_ustun-yetenekli-cocuklar.pdf
- Öztürk, A., & Debelak, C. (2008). Academic competitions as tools for differentiation in middle school. *Journal of Gifted Child Today*, 31(3), 47-53. <https://doi.org/10.4219/gct-2008-785>

- Paris, M. P. (2023). *Musée Picasso Paris*. <https://www.museepicassoparis.fr/en/picassos-childhood#:~:text=Pablo%20Picasso%20was%20born%20in,also%20sold%20his%20own%20paintings>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage. <https://aulasvirtuales.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/02/qualitative-research-evaluation-methods-by-michael-patton.pdf>
- Pennsylvania State University. (2019). *Painting with young children: There's more to the picture*. <https://extension.psu.edu/programs/betterkidcare/early-care/tip-pages/all/painting-with-young-children>
- Pfouts, J. (1980). Birth order, age-spacing, IQ differences, and family relations. *Journal of Marriage and the Family*, 42(3), 517-528. <https://doi.org/10.2307/351896>
- Picasso, P. (1937). *Guernica*. <https://www.museoreinasofia.es/en/collection/artwork/guernica>
- Renzulli, J. (1978). What makes giftedness? Re-examining a definition. *Phi Delta Kappan*, 60(3) 180-184. https://www.researchgate.net/publication/234665343_What_Makes_Giftedness_A_Reexamination_of_the_Definition
- Smith, E. M. (2005). Telephone interviewing in healthcare research: A summary of the evidence. *Nurse Researcher*, 12(3), 32-41. <https://doi.org/10.7748/nr2005.01.12.3.32.c5946>
- Tuna, S. (2016). Sanatsal yetenekli çocuklar ve özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 29-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/207770>
- University of Florida. (2023). The importance of art education in the classroom. <https://arteducationmasters.arts.ufl.edu/articles/importance-of-art-education/>
- Warhol, A. (1967). *Marilyn*. <https://www.moma.org/collection/works/61240>
- Warhol, E. (2023). *Early life*. <https://www.warhol.org/andy-warhols-life/#:~:text=As%20a%20child%2C%20Warhol%20suffered.and%20play%20with%20paper%20cutouts>
- Winner, E. (1997). Giftedness vs. creativity in the visual arts. *Poetics*, 24(6), 349-377. [https://doi.org/10.1016/S0304-422X\(97\)00002-8](https://doi.org/10.1016/S0304-422X(97)00002-8)
- Winner, E., & Martino, G. (2002). Artistic giftedness. In N. Colangelo & G. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed.). Allyn & Bacon. https://nmr.mgh.harvard.edu/mkozhevnlab/wp-content/uploads/pdfs/courses/literature/Imagery,%20Giftedness%20and%20Creativity/winner_Artistic%20Giftedness.pdf
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2002). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Sage Publications. https://iwansuharyanto.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/04/robert_k-yin_case_study_research_design_and_mebookfi-org.pdf

Common Backgrounds of Students in the Field of Visual Arts at Science and Art Centers (SAC)*

Asuman Daşdemir¹

Abstract

Introduction: Gifted and talented students in visual arts are known for their abilities such as keen observation, imagination, and fine motor skills. There are numerous studies highlighting the drawing characteristics, behavioral patterns in visual arts, and differences from typical children exhibited by these students. However, research on the factors influencing their artistic development and the underlying elements remains limited. Therefore, this study aims to investigate the common backgrounds of artistically gifted and talented students in their immediate surroundings, including family and social environments.

Method: This research, utilizing qualitative research methodology, is designed as an embedded single-case study. The study involved 10 students, eight girls and two boys, who qualified for art education in the field of painting at the Science and Art Center (SAC) in İzmit., a support center for gifted and talented students, during the 2022-2023 academic year. Both students and their parents participated in the study. Data obtained through semi-structured interview questions were descriptively analyzed in alignment with the research questions.

Findings: Four main themes emerged from the research, namely “Roles,” “Approval,” “Firsts,” and “Differences.” The study indicates that family plays a crucial role as the most critical component in the talent development and success of artistically gifted and talented students. The demographic structure of families and their attitudes toward art are considered significant factors in the artistic development of their gifted children.

Discussion: Discovering the talents of gifted and talented students, supporting them accurately, and utilizing their skills in appropriate fields would contribute to the national interest. Therefore, closely monitoring and discovering the interests of gifted children, along with providing support in those areas, are crucial factors in developing their talents.

Keywords: Science and art centers, giftedness, talent in painting, artistic development, case study.

To cite: Daşdemir, A. (2024). Common backgrounds of students in the field of visual arts at science and art centers (SAC). *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education, Advance Online Publication*. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.1367206>

*This research was presented as an oral presentation at the InSEA World Congress held in Çanakkale on October 7, 2023.

¹Asist. Prof., Kırıkkale University, E-mail: asumandasdemir@kku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3578-8232>

Introduction

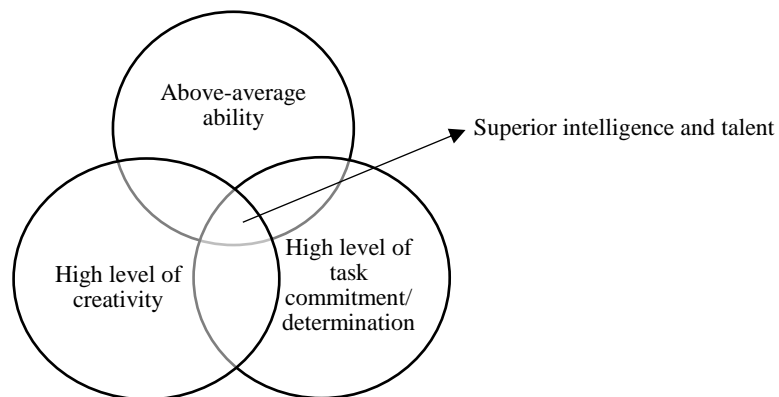
The attitudes, beliefs, opportunities, habits, and personality traits of a family can have a significant impact on the upbringing of a child. The family plays a critical role in determining who a child will become and what they will achieve. In the case of a gifted and talented child, the influence of the family can be a determining factor in whether the talent will be developed. Families that support the development of their children's talents can have a significant impact on shaping their future. Supporting the gifted and talented students, directly or indirectly affects the development of the countries they belong to. In today's world, developed countries actively support the talents of students with gifted and talented abilities and structure their education programs accordingly. Considering the idea that education begins first in the family, it is believed that this research will shed light on parents, educators, and decision-makers in recognizing and appropriately guiding students' gifts and talents. In this context, the research aims to explore the common backgrounds of parents and social environments of children with gifted and talented in the field of art, particularly in painting.

The Ministry of National Education of Türkiye (MoNE) defines a gifted student as someone who “learns more quickly than their peers, excels in creativity, art, and leadership capacities, possesses special academic talents, understands abstract ideas, enjoys acting independently in areas of interest, and demonstrates high-level performance” (MoNE, 2020). Being gifted is not solely related to having superior intelligence, so the term “gifted” is preferred over “intelligent” in contemporary usage (Özbay, 2013). Additionally, the concepts of superior intelligence and giftedness are not considered pedagogically appropriate due to their labeling nature. Therefore, the current preference is to use the term “superior talents” instead.

Renowned educational psychologist Joseph Renzulli, known for his research on superior abilities and intelligence, explains the behavior of giftedness and talent through three fundamental human behaviors: above-average ability, high level of task commitment/determination, and high level of creativity. Renzulli's theory, known as the “three-ring conception,” has been established (see Figure 1). Students who can develop gifted behaviors are those possessing these three characteristics, able to develop them, and apply them to any valuable area of human performance potential (Renzulli, 1978).

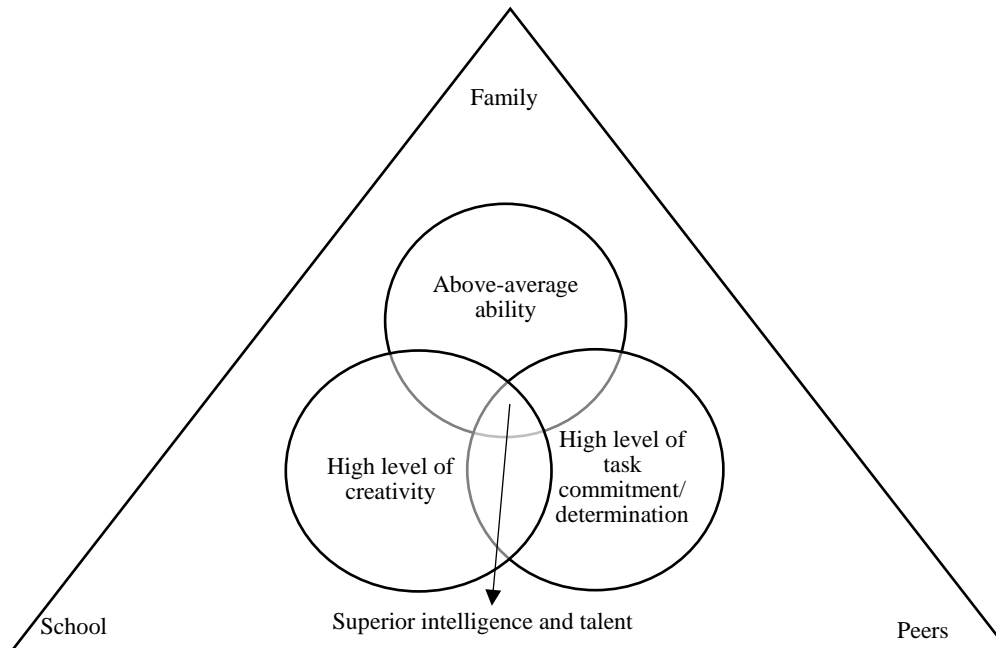
Figure 1

Renzulli's Three-Ring Conception Illustrating Giftedness and Talent Behavior

Mönks (1992) introduced three additional factors to the three-ring conception and differentiated the definition of giftedness, creating a multifactorial model of giftedness. In Mönks' multifactorial model, he considered three new factors, which he referred to as family, school, and peer interaction, as influencing giftedness (see Figure 2). Mönks suggests that the environment's motivating effect on students will have an impact on giftedness and may lead to behavioral changes. In this model, which includes six factors, Mönks and Katzko (2005) stated that there is a positive interaction among these factors in the emergence of gifted performance.

Clark (2002) defines the term “gifted” as the biological basis of the superior development of various brain functions. According to Clark, these functions can manifest themselves in cognition, creativity, academic, leadership, or artistic domains. Expressing that “the growth of intelligence depends on the interaction between biological inheritance and the environment,” Clark (2002) indicates that giftedness partially stems from the hereditary characteristics of information processing and the environmental experiences a child encounters to develop these traits, thus highlighting the interaction between heredity and upbringing.

Figure 2*Mönks' Multifactorial Model of Giftedness (1986)*

Numerous studies on the characteristics of gifted students reveal various behaviors and traits of these students. Milbrath conducted comprehensive studies based on case examinations of artistically gifted children. Milbrath, by conducting the first systematic, large-scale, and theoretically grounded study on children with artistic talents, made a profound contribution to the understanding of artistic ability. She followed eight children between the ages of 4 and 14 with artistic talents for over a decade, comparing them with a control group of normal children. According to Milbrath, artistically gifted children encode visual information more accurately and perceive the world in terms of shapes and visual surface features rather than concepts. Secondly, they have superior visual memory. Thirdly, they focus more on the process of drawing. According to Milbrath, these children are better at seeing, remembering, and creating. In short, while normal children draw objects as they know them, gifted children can depict what they see rather than what they know (Winner & Martino, 2002).

Observable predisposition behaviors of students with gifted and talented in visual arts include: (a) superior manual skills and good muscle control, (b) independence of ideas and the ability to evaluate events from multiple perspectives, (c) commitment to rules, regulations, and routine work, (d) high energy levels and quick thinking, (e) a desire to work alone, (f) high leadership potential, (g) good concentration and adaptability in the adaptation of knowledge, (h) better achievement in natural sciences, social studies, and language arts than in mathematics (Boland, 1986). A child with talents in art possesses characteristics, such as rapid observation skills, vivid memory, strong imagination, openness to new experiences, depth of experience, taking art seriously, and deriving satisfaction from artistic works (Alexander, 1981). Gür (2017) outlines the characteristics displayed by children with talents in the visual arts as follows:

1. Having a long attention span and dedicating extra time to art activities, such as drawing and painting,
2. Displaying an imagination above the ordinary in artistic expression,
3. Creating detailed and rich three-dimensional depictions compared to peers,
4. Being willing to acquire knowledge in visual arts,
5. Having the ability to observe the surroundings very well,
6. Being willing to experiment with different tools, materials, and techniques,
7. Finding unconventional solutions to artistic problems.

While some authors emphasize that creative students in art experience parental loss and trauma in their early years, others mention extremely warm and supportive family environments. It is likely that creative students

either had childhoods where they successfully overcame challenges or had very nurturing early childhood environments that provided encouragement and support (Csikszentmihalyi & Csikszentmihalyi, 1993). Based on this information, within the research context, snippets from the childhood lives of famous artists in the field of painting, Pablo Picasso and Andy Warhol, are included to explore the family and social environments of gifted and talented students.

Pablo Picasso was born as the child of a teacher father and a housewife mother. His father worked as a painting instructor at the School of Fine Arts and served as the curator of the city's municipal museum. His father's appreciation for painting had a significant impact on Picasso from a very young age. Picasso would watch him work, and they regularly visited the museum together. Picasso's mother is known to be very close and attentive to her children. It is mentioned that Picasso did not enjoy school, found it boring, and struggled to focus on his lessons. He often spent his time in class drawing and cutting out shapes from paper. Picasso, who frequently attended bullfighting shows, created his own composition with his first oil painting titled "Little Yellow Picador" at the age of eight (Paris, 2023).

Andy Warhol was born in a two-room apartment in a predominantly immigrant, working-class neighborhood in Pennsylvania. As a child, Warhol had a neurological illness characterized by involuntary movements, occasionally causing him to be absent from school. During his time at home, Warhol read comic books and Hollywood magazines and played with paper cutouts. His family gave him his first camera when he was eight years old. Throughout his life, Warhol focused on his physical flaws as an artist. In his childhood, his illness occasionally left him bedridden, and he also experienced pigment issues that caused fading of skin color. Uncomfortable with his appearance, Warhol sought changes through clothing, wigs, cosmetic products, and plastic surgery. "If you want to know all about Andy Warhol, just look at the surface of my paintings and films and me, and there I am. There's nothing behind it." Andy Warhol, 1966 (Warhol, 2023).

Family support and encouragement of Picasso and Warhol's talents during their childhoods can be observed in their adult works (see Figure 3). In Andy Warhol's artworks, it is evident that the elements that nurtured him during his childhood were comic books and Hollywood magazines (see Figure 4). In this context, the inference drawn from Epictetus' quote "A person's homeland is their childhood," underscores the importance of understanding what artists experienced and the social environment stimuli they encountered during their childhoods.

Figure 3

Picasso "Guernica" 1937

Figure 4

Warhol "Marilyn" 1967

Many studies highlight the characteristics of students with gifts and talents in the field of art (Freeman, 2000; Gür, 2017; Metin & Aral, 2020; Tuna, 2013; Winner, 1997). However, research examining the common backgrounds of these students in the field of art, especially regarding their families and social environments, is limited. In this context, it is considered that students in Science and Art Centers (SAC) who receive specialized education in the field of painting in our country would be suitable for this research. SAC are official institutions affiliated with the MoNE, providing specialized education for individually talented students at the primary, secondary, and high school levels. SAC conducts student assessments in three areas: general aptitude, painting, and music. Unlike the general aptitude area, admission to the fields of painting and music is determined by talent exams. Students who gain the right to education in SAC have the privilege of benefiting from SAC until the end of high school, following a different schedule than regular education. The aim of the education provided at SAC is to nurture students who combine scientific thinking and behavior with aesthetic values, solve problems, realize themselves, and utilize their creativity and talents to the fullest at an early age (MoNE, 2020).

This research obtained the opinions of students with gifted and talented in the field of painting who receive support education at SAC and their parents. In this context, the research is considered significant for contributing to the literature by revealing the common backgrounds of artistically talented children and their families and social environments in the field of art. The present study aims to uncover the shared experiences of the families and social environments of artistically talented students in the field of painting at SAC, contributing to the understanding of this specific context. To achieve this goal, the following questions are explored:

1. How do family life and the roles of parents contribute to the artistic development of students with talents in painting?
2. According to self-assessments, what are the artistic talents of students with talents in painting?
3. What is the history of their interest in drawing?
  - a) How do students with talents in painting perceive their own talent development?
  - b) How do parents perceive the talent development in their children?

Method

Research Model

This research is a case study aiming to identify the common backgrounds of families and social environments of students with gifted and talented in the field of painting who receive education at SAC, with the goal of revealing their current situations. In recent years, the advantage of using a case study to understand better specific aspects or dynamics of educational practices has been recognized (Merriam, 1985). Distinguished from other types of research, a case study is a research method that allows an in-depth examination of an event or phenomenon that the researcher cannot control, based on “how” and “why” questions (Yıldırım & Şimşek, 2016). The research, being an exploration of the situation, family, and social environment affecting the artistic development of students with gifted and talented in the arts, involves multiple units of analysis. The analysis units of the study, gifted and talented students and their parents, are evaluated together. Considering the need for examining the details of the same context differently and discussing it in a multi-layered manner, the “embedded single-case” design is utilized in this research. The embedded single-case design involves having multiple sub-units within a single case, with multiple units of analysis (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Research Study Group

This research involved 10 students, eight girls and two boys, who were diagnosed as gifted and talented and were eligible to receive education in the field of painting at İzmit SAC during the 2022-2023 academic year. The participants also attended the visual arts course offered by the researcher and the department. The average age of the students who participated in the research is 13. The study group was determined using purposive sampling, a technique commonly employed in qualitative research to identify and select information-rich cases for the effective use of limited resources (Patton, 2002). This technique involves identifying and selecting students or groups with particular knowledge or experiences about a phenomenon of interest (Cresswell & Plano-Clark, 2011). To ensure maximum diversity, students who started their education at SAC in different years were considered. Additionally, to enhance the reliability of the research, interviews were conducted not only with students but also with their parents, and support was obtained from advisory teachers. Participants were included in the research on a voluntary basis. In the findings of the research, descriptive expressions of the participating students and parents

were provided. In accordance with research ethics, student names were replaced with sequential numbers (e.g., Student 1, Student 2). In addition to obtaining informed consent from the participants, ethical approval for this research was obtained from the Kırıkkale University Social and Human Sciences Research Ethics Board on August 23, 2023, with protocol number 186467.

Data Collection Tool and Data Collection

In this study, interviews were conducted with İzmit SAC students and their parents in the field of visual arts using the interview technique. Questions were directed toward the situations related to students' family and social environments, the roles encouraging their artistic development and the conditions of their home life and environments.

The researcher has experience and research on gifted and talented students. Additionally, the researcher has worked as a visual arts teacher at the institution for 12 years, knowing the participating students and parents closely. This situation has ensured a positive attitude from the participants toward this research and the researcher. It can be said that they supported the research by providing more authentic data. During the data collection process from students and parents, collaboration was carried out simultaneously with the department teachers at the same institution, and their support was utilized. This collaboration helped identify overlapping or convergent findings during the analysis of the data. The collected data were transferred to the computer and transcribed.

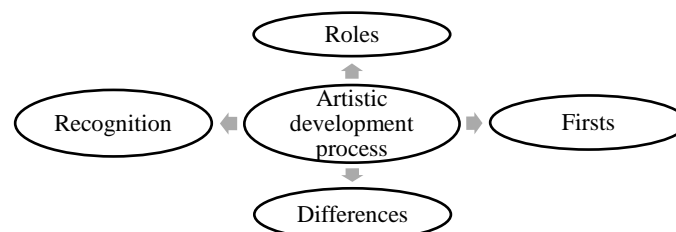
Within the scope of this research, face-to-face interviews were conducted with five questions revealing the demographic characteristics of the participating students and 15 semi-structured questions (a total of 20 questions) deeply exploring the roles of their families and environments in their artistic developments. The interviews with participant parents were structured in two sections with 15 questions. The first section included five questions revealing the demographic structure of the parents, while the second section consisted of 10 questions examining the roles of parents in the artistic development of their children. Interviews were conducted face-to-face with six parents, through Google Forms with three, and via telephone with one parent. To ensure the creation and control of the research questions, the opinion of a guidance counselor (Psychological Counseling and Guidance) who completed a master's degree in the field of gifted students was obtained. Collecting data through interviews with participants is a characteristic of many qualitative research studies. Interviews provide a direct approach to collecting detailed and rich data about a specific phenomenon. The type of interview used to collect data can be adapted based on the research question, participant characteristics, and the researcher's preferred approach (Smith, 2005). The questions asked in this research were the same for each participant, and additional questions were posed to deepen some responses.

Data Analysis

The data were organized and summarized in the initial stage, followed by coding and note-taking, and ultimately, conceptualization and explanation. A descriptive analysis technique was employed in the analysis of research data. To reflect the opinions of the students interviewed in the research analysis, direct quotations were frequently included. The purpose of descriptive analysis is to present the obtained findings in an organized and interpreted manner to the reader (Yıldırım & Şimşek, 2016). In this research, the data were first grouped under similar topic headings, and then expressions were coded and placed under specific categories. Consistent data were classified, and sub-themes were identified. The analysis was revisited, and inconsistent or repetitive themes were reclassified. A snippet from the coding is shown in Table 1. Additionally, direct quotations from the interviewed students were included in this research to enrich the descriptions. Through the research analysis, four main themes were reached as "Roles," "Recognition," "Firsts" and "Differences" and visualized in Figure 5 under the name of "Artistic Development Process."

Figure 5

Four Main Themes Emerging from the Research

Table 1*An Excerpt from the Research Coding*

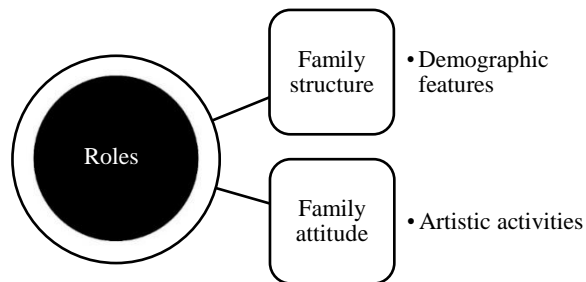
Theme	Code	Data	Data code
Roles	Artistic activities	“My father tries very hard to help me with every aspect. For example, in painting, he would ask questions about objects to challenge my creativity, like what can you make from this, what can you transform it into, what different things can you create from it, and so on.”	Student 10
Recognition	Achievements	“When I was in elementary school, I used to win all the art competitions, so my teacher would submit my drawing, saying ‘your drawing is very beautiful.’ My friends would always say, ‘draw this picture for me.’”	Student 6
Firsts	Supporters	“In the beginning, my mom would only give me a blank paper, and I would draw on them. Then she started buying design books and would show what I created to her friends. My mom used to buy materials and design books that would enhance my interest.”	Student 7
Differences	Personality	“Decisive, knows what she wants, positive and objective”	Parent of student 4

The researcher and the psychological counseling and guidance (PCG) specialist from the in the division of gifted education worked as independent coders and agreed on the reduction and transformation of the data by making comparisons. Findings were reflected through data triangulation and direct quotations.

Results

1. Findings on the Family Life of Students with Talent in Painting and the Role of their Parents in their Artistic Development

The first sub-objective of this study, “How is the family life of gifted students in painting and the roles of parents regarding their artistic development?” was aimed to be evaluated. In this context, the data collected to answer the first sub-objective of the research were analyzed in line with the answers of the students and their parents. When the data serving this purpose of the research were brought together, it was seen that the theme of “Roles” was formed. In this context, the “Roles” theme was analyzed in two sub-themes “Family Structure” and “Family Attitude” (see Figure 6).

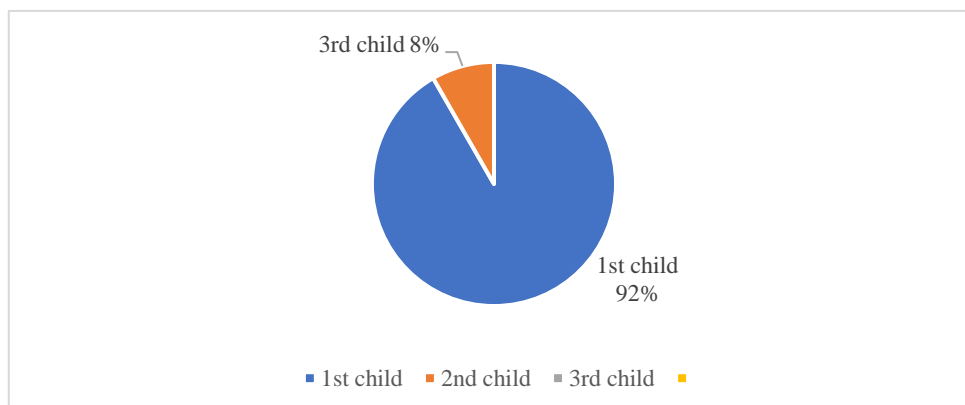
Figure 6*Themes and Subthemes Revealing Students’ Family Life and Parents’ Roles in Artistic Development*

Family Structure

In this sub-theme, which reveals the demographic characteristics of the participating parents, it is seen that 4 parents completed their undergraduate education, 2 parents completed their associate degree, 1 parent completed their doctorate, 1 parent completed their high school education, 1 parent completed their secondary school education and 1 parent completed their primary school education. A survey was conducted in which five mothers and five fathers participated (half and half participation) and 92% of the parents stated that their children in the SAC art field were born as “first children” (see Figure 7). It was seen that one of the participant parents was single and the other parents had two children. It was observed that all of the participant fathers were employed, while half of the mothers were housewives and the other half worked in various sectors.

Figure 7

Figure Showing the Number of Children in the SAC Painting Program Who Were Born

Family Attitudes

The data on family attitudes included parents' behaviors toward their children's artistic development. Accordingly, five of the participant parents stated that they did not do anything to support their children's artistic development. Two parents stated that they sent their children to art courses to support their artistic development. Three of the participant parents stated that they supported their children's artistic development by buying painting materials. The parent of Student 10 stated, "We try to offer a wide variety of visual arts materials. Professional watercolors, powder pastels, art clays, craft papers, pencils." Student 10's father expressed what he did for his child's artistic development in the following words: "First of all, I tried to identify the picture with the father's love, then we did dot joining-copying, and then we moved from symbols to shapes using the similarities of the resulting shapes." Student 10 expressed his father's support with these overlapping words;

"My father has a considerable contribution. My father tries to help me in everything. In painting, for example, he would ask questions with objects to push my creativity, questions like what can you make out of this, what can you turn it into, what can you get different things out of it. For example, he would ask very different questions, like a house, a car from this bottle, an airplane parachute from a book, he would test my imagination. Then it was my father who made drawing fun for me. I was doing something from point studies, let's say a face, eyes, it looks like a cat, I'm drawing a cat."

Three of the participant parents stated that they did not engage in any artistic activities as a family. Four parents stated that they visited museums and exhibitions with their children, and three parents stated that they painted with their children. The parent of Student 7 said, "We enjoy painting together. Visiting exhibitions and museums whenever we have the opportunity is also one of our favorite things." The parent of Student 5 described the artistic activities with her child as follows: "When we were little, she used to paint, color, cut things with scissors, knit with crochet and make dresses for dolls, and then cut fabrics and make dresses herself." Most participant students stated that they did not visit museums or exhibitions with their parents. Student 2 stated that she visited museums: "We visit an art gallery or a museum in a city or country we visit. For example, when I went to Austria, I visited the Beethoven museum, there were violins and pianos. We also visit the places we find beautiful in Turkey and my family likes them." The students who stated that they did not visit museums or exhibitions as a family comprise the majority. This was stated by Student 3: "I mean, there is nothing artistic, we have picnics in more open places rather than museums. We visit cities or something. There is nothing much in terms of art." Student 4 said, "I mean, there is not much about art, for example, I have never been to a museum with my mother, at most we have been to the exhibition of SAC."

All of the participant students stated that they did not have any works of art by any artist in their homes. Student 4, Student 5, Student 7 and Student 9 stated that the artworks in their homes consisted of their own works. Student 8, on the other hand, explained the artworks at home with the following words: "There are paintings I have drawn, apart from that, there is a calligraphy that my mother bought, it is embossed, but other than that, there is nothing like a painting." Student 1, Student 2 and Student 6 stated that there were no artistic works in their homes.

All parents except one of the students' parents stated that their thoughts would be positive if their children chose art or a profession involving art in their future career choice, while one parent expressed that he/she was undecided. Student 3, the child of the undecided parent, expressed his family's thoughts about a profession involving art with the

following words: “My family supports me to paint, but they don’t want me to do anything professional in painting. They do not want me to turn to art as a profession in the future, but they support me to do it in my free time my mother supports me more.” Student 5 expressed the view that his family left the choice of a profession involving art to his child with the following words:

“I think my mother doesn’t have much of a point of view. If I ask her if I should do it as a profession, she says do it, if I ask her to keep it as a hobby, she says do it as a hobby, but my father wants me to do it more as a hobby. My father tries to direct me to a profession where I can earn money. I take my mother’s side a little bit because I want to do things that will make me happier.”

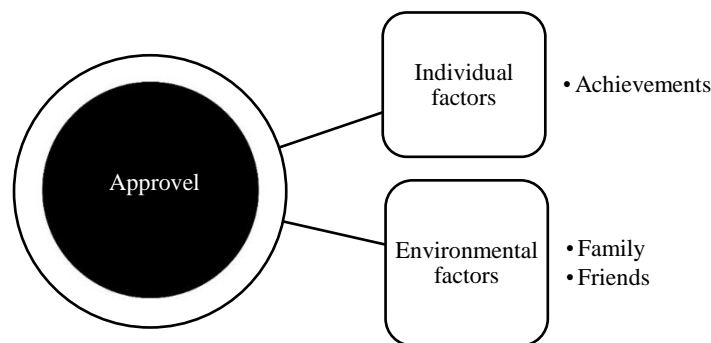
All of the parents stated that there was no one in their immediate environment who influenced their children’s talent development and whom they considered to be talented in painting. With the sub-theme of “first role model” that emerged in the third sub-objective of this research, it was seen that there were actually people who existed in the lives of the students, whom they admired and influenced them significantly. This finding suggests that the students’ parents were not aware of the existence of role models in their children’s lives.

2. Findings on the Artistic Talents of Gifted Students in the Field of Painting According to Their Self-Assessments

The data collected to answer the second sub-objective of this study, “How are the artistic talents of gifted students in the field of painting according to their own evaluations?” were analyzed accordingly. While only one of the participant students stated that he was gifted in the field of sculpture from visual arts, the other students stated that he was gifted in the field of painting. The participant students’ thoughts about their own artistic talents were revealed with the theme of “Approval.” All of the participant students stated that they found themselves artistically talented. It was seen that students found themselves talented either with the approval they gave to themselves due to their student achievements or with the approval “you are talented” they receive from their family and friends. In this context, the theme of “Approval” was analyzed in two sub-themes “Individual Factors” and “Environmental Factors.” The “Individual Factors” sub-theme was coded as “Achievements” and the “Environmental Factors” sub-theme was coded as “Family” and “Friends” (see Figure 8).

Figure 8

Themes, Subthemes and Codes Describing the Findings on Students’ Artistic Talents According to Their Self-Assessments

The sub-theme “Individual Factors” included students’ finding themselves talented due to their individual achievements. It was observed that the participant students generally came to the conclusion that they were talented with the success they achieved in the painting competitions they participated in throughout the province or with their winning the SAC painting area. Under this theme, Student 6 described his individual success as follows: “When I was in primary school, I used to win all the painting competitions, so my teacher would send my picture and say ‘your picture is very beautiful’. When my friends were little, they were always saying ‘draw this picture of me.’” Student 4, on the other hand, expressed his individual success based on his observation with the statement “I was drawing better than my peers, so my teacher directed me to SAC.”

In the “Environmental Factors” sub-theme, the students found themselves talented based on the opinions of the people in their family and social environment. Student 3 said, “When I was in primary school, I used to draw pictures, I used to draw very beautiful pictures on my own and everyone liked them very much, everyone around me; my teachers and friends. At that time, I used to think of myself as ‘I have a little talent.’” With this

statement, it was seen that family and social environment were effective in the perception of “talented” together. Student 10 expressed the environmental factors with the following words: “My mother told me that I was very good at drawing. Most of my friends in my class made me draw the game characters.”

In the “Individual factors” sub-theme, the perception of giftedness was based on the approval of students by their social environment or family. For example, it would not be wrong to consider approvals, such as the teacher deciding which painting would participate in the painting competition at school or being awarded a prize as environmental factors. In this context, it was seen that the formation of students’ perception of talent and the label of “talented” was formed not by individual but by environmental factors.

3. Findings Regarding the Background of Students’ Interest in Drawing

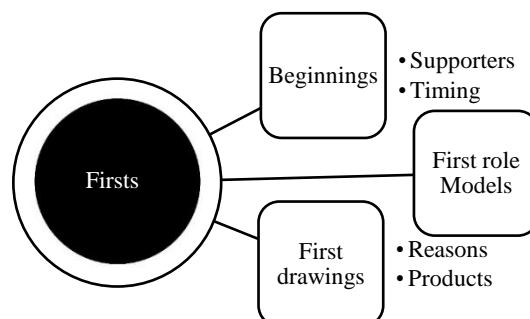
The third sub-objective of this study, “What is the history of the interest of gifted and talented students in drawing?” was evaluated from the perspectives of students and their parents. In this context, the third sub-objective of this research was handled under two headings and the data collected in search of an answer were analyzed separately in line with the answers of the students and their parents.

3.1. Findings Including the Perceptions of Gifted Students About Their Own Talent Development in the Field of Painting

Under this heading, the answers given by the students were analyzed and the participant students’ thoughts about the history of their interest in drawing were revealed with the theme of “Beginnings.” In line with these data, the sub-theme of “Beginnings” was analyzed with the codes “Supporters” and “Timing.” Another factor that contributed to students’ perceptions of their own interest and talent development was the interview that they had a role model in their lives. This data was analyzed in the “First Role Models” sub-theme of the “Firsts” theme. The findings on the reasons for the participant students’ interest in drawing in the past and what they drew were analyzed with two codes as “Reasons” and “Products” in the “First Drawings” sub-theme (see Figure 9).

Figure 9

Themes, Subthemes and Codes Describing the Findings on the Perceptions of Students with Gifted and Talented in the Field of Painting regarding their Talent Development

The first sub-theme of the “Firsts” theme, “Beginning,” was used to analyze the findings regarding the first supporters of the students in their talent development and when they first started. All of the students stated that their interest and talent were first noticed and supported by their mothers. All of the participant students stated that the realization of their interest in drawing dates back to kindergarten or nursery school. It comes to the fore that their supporters were their mothers and the supportive education (such as courses) they received. Student 1 described her mother’s support as follows: “Before my mother started kindergarten, you were drawing. She says I would give you paper and pencil and you would draw. My mother still keeps my drawings” Student 2 stated that she was supported by the courses she attended with the words “My family sent me to a course because I wanted to improve myself a little more in drawing.” Regarding the sponsor and timing, Student 3 made the following statements;

“Since there were a lot of painting activities in preschool, I actually started there first. Before I went to school, I used to paint a lot, I used to cut and paste papers with scissors. She was never afraid that I would cut myself while holding the scissors.”

Student 6 expressed the time when she first started drawing as follows: “When I was 4-5 years old, I was drawing animals, mostly horses.” Student 7, on the other hand, expressed the support of her mother as well as her primary school teacher; “My mother used to buy materials and design books that would develop my interest. My teacher also contributed a lot at school; she talked to my parents and signed me up for this exam, and I was also participating in competitions.” “Actually, I was always drawing something since I started to hold the pencil.” She also stated the time she started drawing. Student 9 stated that he thought he was talented with the following words; “When I was eligible to participate in the SAC exam in the third grade, I thought that my drawing ability was good.” Student 8, like other students, stated that his first supporter was his mother with the following words;

“I don’t know, I was always drawing, I don’t remember my first drawing, at home my mother gave me crayons and paper, I was doing a lot of watercolors. I had a lot of the same drawings, I was drawing the sea, there was one mermaid on a rock, I only remember that. Then I remember when I was 5 years old I started drawing girls, their heads were like this (big).”

With the second sub-theme of the “Firsts” theme, “First Role Models,” all of the students had a person in their lives, most of whom were close family members, who influenced them and inspired admiration with their drawings. Student 1 said about the role model in her life: “My grandmother has a relative. Although she has no education, she has very professional paintings and I admire her a lot.” Student 5 described the role model he was influenced by with the following words; “The first person I recognized as talented was my uncle, I admired him. I was young at the time, I don’t remember much, but I remember he had very beautiful paintings, he hung his paintings on the wall. When we used to visit, we used to paint together, he used to say that it would be better if you did it like this, I used to watch him draw.” Student 6 described her aunt, who was a role model for her, in the following words: “My aunt drew very beautiful pictures like me and she wanted to be like me, but she could not continue because my grandparents did not have the opportunity.” Student 7, another person who admires her aunt, expressed her thoughts in the following words; “I have an aunt, she is actually my sister-in-law, but we call her aunt. I think she is very talented in painting. She used to give courses and now she designs earrings and necklaces from beads at home. I think my mom also has an ear for music, but I admire my aunt.” Student 8, whose role model in her life was her father, described him in the following words;

“I think my father has talent. I found my father’s notebook from his military service, and there were 1-2 drawings of him. When I look at them, I realize that for someone who just started drawing, he did very good pencil drawings. But he finds painting unnecessary, I’ve never seen him draw anything else.”

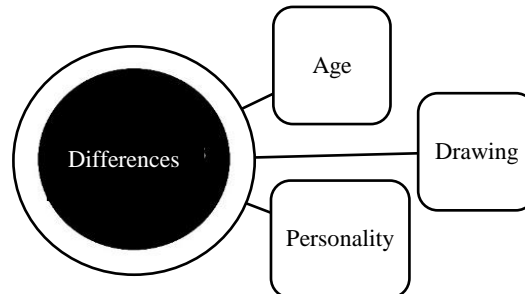
The third sub-theme of the “Firsts” theme, “First Drawings,” was analyzed with the codes “Reasons” and “Products.” The reasons for the participant students’ first drawings were that they felt a sense of happiness, they liked colors, and they thought they were successful in drawing. The first drawings of the participant students generally consisted of cartoon characters they watched. Student 3, who stated that he drew mostly animals, used the following expressions about why he drew; “I get carried away when I get bored in class, I always draw patterns on the edges of my notebooks. I draw more patterns and symbols while listening to the lesson. I don’t want to draw things that I will focus on exactly, I want to listen to the lesson at that time, but when I get bored with the lesson, my hand goes involuntarily.” Student 4, for his first drawings; “I was drawing cartoon characters that I liked very much, usually things I watched and read. Cartoons were affecting me.” He also used the expressions “I was having fun while drawing, I can draw because I can imagine and I can reflect myself in the picture” as the reason for drawing. Student 5 stated that the first thing he drew was Ponny horse, a character from his favorite cartoon. Regarding the reason, Student 5 said, “I feel like drawing when I get sad, I feel like drawing when I do homework, I feel like drawing when I get bored, I feel like drawing when I see people drawing on the internet, I feel like drawing when I pick up a pencil, many things can be a factor.” Student 6, who always used horse figures in her paintings, said, “When I was little, I had a toy horse, I started to draw it with watercolor, and I have been doing it ever since, so the first technique I used was watercolor.” As the reason for painting, Student 6 stated, “It relaxes me, I like it, so I can draw whenever I want when I am bored. I also like the colors of the paints very much, I am impressed.” Student 8 expressed why she draws with the following words; “I don’t know, I feel proud of myself when I draw something beautiful and I like it because it is the only thing I can do. When I look at something, sometimes I feel like drawing it a lot, and I am very happy when it resembles it or when it is what I want.”

3.2. Findings Including Parents’ Perceptions of Their Children’s Skill Development

Under this heading, the answers given by the parents were analyzed. When the data were brought together, it was seen that the theme of “Differences” was formed. In this context, the theme “Differences” was analyzed under three sub-themes: “Age,” “Drawing” and “Personality” (see Figure 10).

Figure 10

Themes and Subthemes Describing the Findings Regarding Parents' Perceptions of Their Children's Talent Development

Participant parents' perception of their children as "gifted" is based on the differences they noticed in their children. The early drawing skills and different personality traits that parents recognized in their children revealed the findings of this sub-objective of this study. Seven of the participant parents stated that they first noticed their children's talent development at the age of 3-4, which is the preschool period. In this context, it was seen that parents became aware of their children's talents during the "Scribbling Phase," which is the first of the developmental periods of children's drawings, which are discussed in five periods, and covers the 3-4 age range. Three participant parents stated that they recognized their children's talents at the beginning of primary school. Children in this age period, called the schematic period, can succeed in placing the objects they draw on a level and proportionally.

Participant parents also stated that they recognized their children's talent for drawing based on the fact that they "drew constantly" and "drew better than their peers." The parent of Student 3 said, "He was always trying to draw something," while the parent of Student 8 said, "He was always with pen and paper and paint. He enjoyed it very much and forgot how the time passed." Student 5 revealed the difference in his child with the following words: "His interest in colors, his ability to draw, cut and paste, and his ability to tell the color transitions in objects that we hardly noticed made us think that he had a different talent." The parent of Student 1 said, "When we saw that his drawings and coloring were different from his peers, we thought that he was talented." It is seen that the parent of Student 1 thought that his child was talented because of the difference in his child.

One of the strongest characteristics that participant parents saw in their children is their imagination and creativity. While the parent of Student 1 used the expression "He thinks creatively and can easily transfer this to painting" for her child, the parent of Student 3 used the words "His interests are very different, such as painting, astronomy, history" for her child. The parent of Student 4 described her child as "Determined, knows what she wants, positive and objective," while Student 6 identified her child's strong characteristic with "Imagination." While the parent of Student 7 emphasized "Creativity," the parent of Student 8 used the expression "Visual and aesthetic perspective, hand skills" and the parent of Student 10 reflected the personality trait of his/her child as "Having his/her own decisions."

Emotionality is one of the personality traits that participant parents think should be developed in their children. While the parent of Student 1 described her child as "Fragile and timid," the parent of Student 3 expressed her timidity with the statement "She does not like crowds." The parents of Students 5 and 8 expressed the weaknesses they saw in their children as "Not wanting to offend people." The parents of Students 2 and 10 used the expression "He is very emotional" for their children. Other parents described their children with different characteristics, such as "Discipline" and "Procrastination."

Discussion

The most valuable treasure of countries is undoubtedly the human potential they possess. Education programs tailored to students' talents will undoubtedly propel countries forward. Education primarily begins in the family; thus, recognizing and supporting the interests and talents children possess before school can contribute to their development. If children's talents are discovered, adequately supported, and utilized in the right places, it

will be beneficial for the country. For gifted and talented students, the family is considered the most critical component in turning talent into success. In this context, closely monitoring superior talents, discovering their interests, and providing support in that direction will be a significant factor in developing of abilities. Parents have a significant impact on family life and children. Parents have different parenting styles, convey specific beliefs and values to their children, serve as models for values and emphasis, and actively guide their children away from or toward certain activities (Olszewski et al., 1987).

Pfouts (1980) suggests that first-born children engage in more interaction with adults compared to later-born children, which is intellectually beneficial for intellectually gifted students in language acquisition. Most intellectually gifted students participating in this research are observed to be first-born children in their families. There is substantial evidence in the literature indicating that an unusually high percentage of intellectually gifted and talented students are born as first children (Olszewski et al., 1987). Additionally, in this research, it is noted that all participants, except one, have two siblings. Another characteristic demographic feature of families with intellectually gifted students includes small family sizes with two children (Groth, 1975). The increase in family size is associated with a decline in the overall intellectual level of the family, leading to a decrease in family size due to the perceived loss in value with each additional child. All fathers, most of whom have a bachelor's degree, are employed, while half of the mothers are involved in the workforce. Family demographics, seemingly superficial, serve as indicators of significant psychological processes and environmental conditions that facilitate the growth of intellectually gifted students and developing of specific talents (Olszewski et al., 1987).

Parents' attitudes toward their children, family relationships, parenting approaches, and parents' perspectives on life significantly impact the talent development of intellectually gifted children. It is observed that parents support their children's artistic abilities by enrolling them in painting courses, providing painting materials, and offering psychological support. The attitude of parents in fostering their children's artistic talents is considered crucial in valuing their children's abilities and supporting their creativity. Providing time, space, and materials for creative expression to students can reduce stress, enhance memory, and foster a sense of social connection (University of Florida, 2023). In the research, students' artistic talents are evaluated based on their self-assessment, achievements in painting competitions they participated in, and their eligibility to become SAC students in the field of painting.

Öztürk and Debelak (2008) suggest that competitions can provide learning motivation. Receiving approval, admiration, and praise from family, friends, and teachers for the paintings created by students are considered environmental factors. The sociological aspect of Turkey, where people live together in a shared culture, and the importance students place on external influences in their surroundings can be considered reasons for these outcomes. Additionally, in our culture, artistic talent receives less recognition than academic talent. Children's artistic abilities are not routinely assessed as systematically as their academic abilities; therefore, art competitions can represent a significant opportunity for them. When a culture supports a specific domain, talent is more easily recognized and subsequently nurtured. Such a culture clearly outlines the skills that need to be mastered (Csikszentmihalyi & Robinson, 1986).

The research indicates that mothers are the first ones to notice students' interest in drawing. The study suggests that the maternal factor plays a significant role in the talent development of students. In the students' expressions, it is prominent that mothers provide emotional support, motivate them, and closely monitor their progress. This situation may be attributed to mothers taking on the role of students closely involved with their children from infancy. Bloom's (1985) study on talented musicians, athletes, academics, and artists demonstrates that families of gifted students are closely connected, particularly having strong relationships with their mothers. Fathers, often involved in the continuous working life, may take a secondary role compared to mothers in noticing the interests and talent development of their children due to their distance from childcare and societal roles. Parents of gifted students not only embrace the value of specific activities or achievements but also cultivate attitudes that promote success, directing their children's interests and talents toward these areas. They serve as role models for success in talent areas, carefully structuring their children's time and participation by monitoring their achievements closely (Olszewski et al., 1987).

The period of preschool or kindergarten, around the ages of 3-4-5, is when students' talents are first noticed by both themselves and their parents. The child's linear developmental stages are considered in five steps. In the first stage, the Scribbling stage, the child becomes acquainted with lines. They discover their first figure drawing, the head, and create their figure by adding sticks for the head, hands, and feet (Geçen, 2018). While parents perceive their children's most important feature as being creative with a high imagination, the children express having an emotionally sensitive nature. In this context, the common general belief that students involved

in art are emotional can be said to encompass SAC art students. This is because emotion is at the center of art. One of the popular theories explaining the emotional impact of art on students is emotional resonance. An important aspect of emotional resonance is the idea of empathy and the ability to recognize and relate to others' emotions (Nummenmaa & Hari, 2023).

In this research, it is observed that all students have someone in their lives, mostly a close family member, who has influenced them and evoked admiration with their drawings. These students referred to as role models in this research can be said to positively influence students' interest in drawing, directly or indirectly. Role models mostly consist of students within the family, such as fathers, aunts, and uncles. It has been revealed in this research that parents are not aware of students who serve as role models in students' lives. The reason for this could be the lack of a common topic of conversation within the family. Children can draw inspiration from other artists, books, museums, nature, art materials, and even simple everyday materials, ideas, and experiences (Pennsylvania State University, 2019). Öztürk and Debelak (2008) state that, just like their normal peers, gifted students also need role models to shape their careers.

Conclusion

This research has led to several conclusions regarding the role of families and their backgrounds in the talent development of gifted children: Firstly, structural or demographic variables, such as the educational level of the parent, distinguish the families of gifted students from others. Secondly, even if the parents of gifted students are aware of their children's artistic talent, they may not be sufficiently engaged in any artistic activities with their children. It is observed that motivation from both family and the environment from early ages is crucial for artistic development in children. Developing of talent is a result of the intricate interplay of various factors, such as family background, the characteristics or qualities of the child in the family, and family events. Giftedness in a child is a strong influence within a family; it is both a dependent and independent variable, both a cause and an effect.

Suggestions

Supporting gifted children in the field of art with various stimuli such as visiting museums, galleries, and exhibition spaces in their artwork, will enhance their artistic development. The early discovery and support of talent are also crucial. In this context, it is highly important for parents, especially mothers, to closely observe their children, share the talents they notice with responsible teachers or students, and request professional support. Classroom and subject teachers who have received seminar certificates approved by the Ministry of National Education (MoNE) on "support education for gifted students" can open support education rooms for gifted students in their schools (MoNE, 2023). In this regard, teachers can enhance their competence in supporting gifted students within the school by increasing their qualifications.

Limitations

The present research is limited to the data obtained from interviews with gifted students and their parents at the SAC, where the researcher has been working for many years. To ensure data diversity in this study, more effective results can be achieved by conducting interviews with students' class and visual arts teachers in formal educational institutions. Additionally, including SAC from different geographical regions in the research group can reveal how cultural differences are reflected in parenting characteristics and their impact on the talent development of their children.

References

- Alexander, R. A. (1981). An historical perspective on the gifted and the talented in art. *National Art Education Association*, 22(2), 38-48. <https://doi.org/10.2307/1319833>
- Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. Ballantine.
- Boland, D. (1986). Artistically talented students: A call for research. *Marilyn Zurmuehlen Working Papers in Art Education*, 5(1), 16-25. <https://doi.org/10.17077/2326-7070.1126>
- Clark, B. (2002). *Growing up gifted: Developing the potential of children at home and at school*. Prentice Hall.
- Cox, C. (1926). *Genetic studies of genius II: The early mental traits of three hundred geniuses*. Stanford University Press.
- Cresswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed method research* (2nd ed.). Sage.
- Csikszentmihalyi, M., & Csikszentmihalyi, I. S. (1993). Family influences on the development of giftedness. In G. R. Block & K. Ackrill (Eds.), *Ciba foundation symposium. The origins and development of high ability* (pp. 187-206). John Wiley & Sons.
- Csikszentmihalyi, M., & Robinson, R. E. (1986). Culture, time and the development of talent. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 264-284). Cambridge University Press.
- Freeman, J. (2000). Children's talent in fine art and music-England. *Roepers Review*, 22(2), 98-101 <https://doi.org/10.1080/02783190009554010>
- Geçen, F. (2018). Çocuğun gelişim basamaklarına göre figürleri ele alma biçimleri [Ways of handling figures according to the child's developmental stages]. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 60-38. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/597841>
- Groth, N. (1975). Mothers of gifted. *Gifted Child Quarterly*, 19(3), 217-226. <https://doi.org/10.1177/001698627501900310>
- Gür, Ç. (2017). *Eğitimsel ve sosyal-duygusal bakış açılarıyla üstün yetenekli çocuklar [Educational and socio-emotional perspectives on gifted children]*. Anı Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (1985). The case study in educational research: A review of selected literature. *The Journal of Educational Thought*, 19(3), 204-217. <https://doi.org/10.11575/jet.v19i3.44167>
- Metin, S., & Aral, N. (2020). The drawing development characteristics of gifted and children of normal development. *Cypriot Journal of Educational Science*. 15(1), 073-084. <https://doi.org/10.18844/cjes.v15i1.4498>
- Milli Eğitim Bakanlığı [Ministry of National Education]. (2016). *BİLSEM yönergesi [Directive on Science and Art Centers]*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı [Ministry of National Education]. (2023). *Destek eğitim odası kılavuzu [Guide to the Ministry of National Education's Support Education Room]*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_08/03045051_destek_egitim_odasi_kilavuz.pdf
- Mönks, F. J., & Katzko, M. W. (2005). *Conceptions of giftedness*. Cambridge University Press. <https://altascapacidadesrioja.com/wp-content/uploads/2016/11/The-Munich-Model-of-Giftedness-Designed-to-Identify-and-Promote-Gifted-1.pdf>
- Nummenmaa, L., & Hari, R. (2023). Bodily feelings and aesthetic experience of art. *Cognition and Emotion*, 37(3), 515-528. <https://doi.org/10.1080/02699931.2023.2183180>
- Olszewski, P., Kulieke, M., & Buescher T. (1987). The influence of the family environment on the development of talent: A literature review. *Journal for the Education of the Gifted*, 11(1), 6-27. <https://doi.org/10.1177/016235328701100102>
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar aileleri [Gifted children and their families]*. https://www.aile.gov.tr/media/92202/01_05_ustun-yetenekli-cocuklar.pdf
- Öztürk, A., & Debelak, C. (2008). Academic competitions as tools for differentiation in middle school. *Journal of Gifted Child Today*, 31(3), 47-53. <https://doi.org/10.4219/gct-2008-785>

- Paris, M. P. (2023). *Musée Picasso Paris*. <https://www.museepicassoparis.fr/en/picassos-childhood#:~:text=Pablo%20Picasso%20was%20born%20in,also%20sold%20his%20own%20paintings>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage. <https://aulasvirtuales.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/02/qualitative-research-evaluation-methods-by-michael-patton.pdf>
- Pennsylvania State University. (2019). *Painting with young children: There's more to the picture*. <https://extension.psu.edu/programs/betterkidcare/early-care/tip-pages/all/painting-with-young-children>
- Pfouts, J. (1980). Birth order, age-spacing, IQ differences, and family relations. *Journal of Marriage and the Family*, 42(3), 517-528. <https://doi.org/10.2307/351896>
- Picasso, P. (1937). *Guernica*. <https://www.museoreinasofia.es/en/collection/artwork/guernica>
- Renzulli, J. (1978). What makes giftedness? Re-examining a definition. *Phi Delta Kappan*, 60(3) 180-184. https://www.researchgate.net/publication/234665343_What_Makes_Giftedness_A_Reexamination_of_the_Definition
- Smith, E. M. (2005). Telephone interviewing in healthcare research: A summary of the evidence. *Nurse Researcher*, 12(3), 32-41. <https://doi.org/10.7748/nr2005.01.12.3.32.c5946>
- Tuna, S. (2016). Sanatsal yetenekli çocuklar ve özellikleri [Artistically gifted children and their characteristics]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 29-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/207770>
- University of Florida. (2023). The importance of art education in the classroom. <https://arteducationmasters.arts.ufl.edu/articles/importance-of-art-education/>
- Warhol, A. (1967). *Marilyn*. <https://www.moma.org/collection/works/61240>
- Warhol, E. (2023). *Early life*. <https://www.warhol.org/andy-warhols-life/#:~:text=As%20a%20child%2C%20Warhol%20suffered,and%20play%20with%20paper%20cutouts>
- Winner, E. (1997). Giftedness vs. creativity in the visual arts. *Poetics*, 24(6), 349-377. [https://doi.org/10.1016/S0304-422X\(97\)00002-8](https://doi.org/10.1016/S0304-422X(97)00002-8)
- Winner, E., & Martino, G. (2002). Artistic giftedness. In N. Colangelo & G. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed.). Allyn & Bacon. https://nmr.mgh.harvard.edu/mkozhevnlab/wp-content/uploads/pdfs/courses/literature/Imagery,%20Giftedness%20and%20Creativity/winner_Artistic%20Giftedness.pdf
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences]*. Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2002). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Sage Publications. <https://iwansuharyanto.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/04/robert-k-yin-case-study-research-design-and-mebookfi-org.pdf>